การศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

งานวิจัย

ของ

เมธาวดี จันทรโชติ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา ปถ. 693 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และ ปถ. 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มีนาคม 2545

การศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

เมธาวดี จันทรโชติ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา ปถ. 693 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และ ปถ. 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มีนาคม 2545

เมธาวดี จันทรโชติ. (2546), การศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าเพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร และด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและประสบการณ์ในการข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธสักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2.1) ด้านความรู้ความเข้าใจ

2.2) ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต) ที่มีระยะเวลาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

3. ครูที่ได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีจำนวนครั้งต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

4. ครูที่มีเพศต่างกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

5. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต) ที่มีระยะเวลาต่างกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

6. ครูที่ได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีจำนวนครั้งต่างกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

A USE STUDY OF FUNDAMENTAL EDUCATION CURRICULUM B.E. 2544 BY TEACHERS IN LEARNING CONTENT OF SOCIAL STUDY,RELIGION,AND CULTURE FOR PRATHOM SUKSA I STUDENTS IN SCHOOLS UNDER BANGKOK METROPOIITAN'S OFFICE OF PRIMARY EDUCATION.

AN ABSTRACT

BY

MAYTHAWADEE CHANTRACHOTE

THIS reseach is a part of education in EL.692 For

The Master Degree Programme

At Srinakarinwirot University

Maythawadee Chandrachote. (2004). *A Use Study of Fundamental Education Curriculum B.E. 2544 by Teachers in Learning Content of Social Study, Religion, and Culture for Prathom Suksa I Students in Schools under Bangkok Metropolitan's Office of Primary Education.* Research report. M.Ed. (Elementary Education). Bangkok : Graduate school, Srinakharinwirot University. Advisor :

This study aimed to examine use of fundamental education curriculum B.E. 2544 by teachers in learning content of social study, religion, and culture for Prathom Suksa I students in schools under Bangkok metropolitan's Office of Primary Education on curriculum's knowledge and understanding, and ability of instructional activity provision.

Variables for this study included :

1. Independent variables were teachers in learning content of social study, religion, and culture, teaching experience in social study, religion, and culture and training experience of use of fundamental education curriculum B.E. 2544.

2. Dependent variables were use of fundamental education curriculum B.E. 2544 by teachers in learning content of social study, religion, and culture for Prathom Suksa I students in schools under Bangkok metropolitan's Office of Primary Education on ;

2.1 curriculum' s knowledge and understanding.

2.2 ability of instructional activity provision.

The results revealed that :

1. There was no statistical significant difference among those of teachers with different gender on curriculum' s knowledge and understanding in social study, religion, and culture.

2. There was a statistical significant difference among those of teachers with different teaching experience on curriculum' s knowledge and understanding in social study, religion, and culture.

3. There was a statistical significant difference among those of teachers with different time of training experience of fundamental education curriculum B.E. 2544 on curriculum' s knowledge and understanding in social study, religion, and culture.

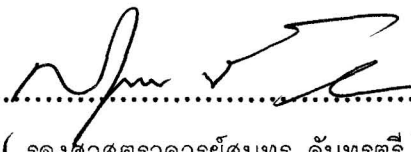
4. There was a statistical significant difference among those of teachers with different gender on ability of instructional activity provision in social study, religion, and culture.

5. There was no statistical significant difference among those of teachers with different teaching experience on ability of instructional activity provision in social study, religion, and culture.

6. There was a statistical significant difference among those of teachers with different time of training experience of use of fundamental education curriculum B.E. 2544 on ability of instructional activity provision in social study, religion, and culture.

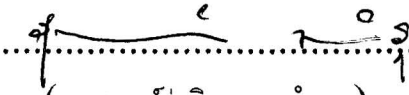
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการการสอบได้พิจารณางานวิจัยฉบับนี้ แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์สุนทร จันทรตรี)

.....กรรมการ

(อาจารย์รุ่งทิวา นาบำรุง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์สุนทร จันทรตรี และอาจารย์รุ่งทิวา นาบำรุง ที่ได้ให้ความคิดเห็น แนะนำ ช่วยเหลือและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ตั้งแต่ต้นจนจบด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน รองศาสตราจารย์นพคุณ คุณาชีวะ อาจารย์สุพรรณี มีเทศน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครและอาจารย์ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และความกรุณาในการตอบแบบสอบถามจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อบำรุง จันทรโชติ คุณแม่เพ็ญศรี จันทรโชติที่คอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจอย่างดียิ่งมาโดยตลอด

คุณค่าอันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณา อนุเคราะห์ และสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา

เมธาวดี จันทรโชติ

สารบัญ

บทที่ หน้า

1. บทนำ.....

ภูมิหลัง..... 1

ความมุ่งหมายของการศึกษา..... 3

ความสำคัญของการศึกษา..... 3

ขอบเขตของการศึกษา..... 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 4

ตัวแปรที่ศึกษา..... 4

นิยามศัพท์เฉพาะ..... 5

สมมุติฐานการศึกษา..... 5

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 7

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสังคมศึกษาฯ..... 12

การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสังคมฯ..... 31

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต..... 33

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต..... 35

3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 33

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย..... 39

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย..... 40

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล..... 41

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 41

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 43

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 43

การวิเคราะห์ข้อมูล..... 43

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการแจกแจงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะตัวแปร..... 44

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....

พุทธศักราช 2544ของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้าน.....

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ หน้า

ความรู้ความเข้าใจหลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรการเรียนการสอน(ภาคผนวก)..... 46

เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอน.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านความรู้ความเข้าใจ.....

ในหลักสูตรระหว่างเพศชายและเพศหญิง..... 46

การเปรียบเทียบความแปรปรวนด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร กับ.....

ประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา.....

และวัฒนธรรมที่ต่างกัน..... 47

เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอน.....

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร.....

กับประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา.....

และวัฒนธรรมที่ต่างกัน..... 47

การเปรียบเทียบการแปรปรวนด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร กับ.....

ประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ต่างก..... 49

เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอน.....

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร.....

กับประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา .....

ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน..... 49

เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครู.....

ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านความสามารถ.....

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างเพศชายและเพศหญิง..... 51

เปรียบเทียบความแปรปรวนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....

กับประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา.....

และวัฒนธรรมที่ต่างกัน..... 52

เปรียบเทียบความแปรปรวน ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....

กับประสบการณ์ในการอบรมหลักตูรของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา.....

ศาสนา และวัฒนธรรมที่ต่างกัน..... 53

เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอน.....

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ หน้า

กับประสบการณ์ในการอบรมหลักตูรของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา.....

ศาสนา และวัฒนธรรมที่ต่างกัน..... 53

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้.....

หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา.....

ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 .ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน.....

การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร..... 55

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....

ความมุ่งหมายการศึกษาค้นคว้า..... 56

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า..... 56

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..... 57

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า..... 57

การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 57

การวิเคราะห์ข้อมูล..... 58

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า..... 58

การอภิปรายผล..... 59

ข้อเสนอแนะ..... 63

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป..... 63

บรรณานุกรม..... 64

ภาคผนวก.....

ก. แบบทดสอบเพื่องานวิจัย..... 69

ข. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรของครูผู้สอน..... 81

ค. ตารางแสดงผลคุณภาพของเครื่องมืองานวิจัย..... 92

ง. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจงานวิจัย..... 94

จ. ประวัติย่อผู้วิจัย..... 95

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1. แสดงจำนวนโรงเรียนและจำนวนครูที่สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา..... และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2545..... 37

2. แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง..... 44

3. เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอน..... กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านความรู้ความเข้าใจ..... ในหลักสูตรระหว่างเพศชายและเพศหญิง..... 46

4.การเปรียบเทียบความแปรปรวนด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร กับ..... ประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา..... และวัฒนธรรมที่ต่างกัน..... 47

5. เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอน..... กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร..... กับประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา..... และวัฒนธรรมที่ต่างกัน..... 47

6. การเปรียบเทียบการแปรปรวนด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร กับ..... ประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ต่างกัน..... 49

7. เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอน..... กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร..... กับประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ..... ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน..... 49

8. เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครู..... ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านความสามารถ..... ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างเพศชายและเพศหญิง..... 51

9.เปรียบเทียบความแปรปรวนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน..... กับประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา..... และวัฒนธรรมที่ต่างกัน..... 52

10. เปรียบเทียบความแปรปรวน ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน..... กับประสบการณ์ในการอบรมหลักตูรของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา.....

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

ศาสนา และวัฒนธรรมที่ต่างกัน..... 53
11. เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอน.....
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....
กับประสบการณ์ในการอบรมหลักตูรของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา.....
ศาสนา และวัฒนธรรมที่ต่างกัน..... 53

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาคุณภาพคนเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาสังคมไทยให้ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง แข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีศักดิ์ศรีบนฐานแห่งความเป็นไทย โดยประชาชนมีความสุข ครอบครัว ชุมชนและสังคมมีสันติ การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคน ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่านั้น ที่จะเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ ของคนที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 24)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ประเทศต่าง ๆ จึงพยายามปรับปรุงการจัดการศึกษาของตนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ประเทศไทยก็เช่นเดียวกันได้มีการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติมาโดยตลอด เพื่อให้การจัดการศึกษาของประเทศสนองความต้องการอันเป็นความจำเป็นของสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหลังการหลังการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติแต่ละครั้ง จึงมีการประกาศให้มีการใช้หลักสูตรการจัดการศึกษาโดยเฉพาะระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาจะบรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องมือนำทาง ถ้าปราศจากหลักสูตรแล้วการจัดการศึกษาย่อมไม่ประสบผลสำเร็จ หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา (ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา, 2542)

กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งฯให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 , 4 มัธยมศึกษาปีที่ 1 , 4 ซึ่งจะใช้ครบทุกชั้นในปี 2547 และจะใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2546 ในลักษณะเดียวกับโรงเรียนนำร่อง คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 , 4 มัธยมศึกษาปีที่ 1 , 4 จนครบทุกชั้นในปีการศึกษา 2548 (กระทรวงศึกษาธิการ,2544 : คำนำ)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญามีคุณภาพที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มศักยภาพผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้ บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล รวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล หลักสูตรแกน

กลางของประเทศเป็นกรอบหรือทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 สามารถนำไปใช้จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการจัดการศึกษาทุกกลุ่ม โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษาต้องนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติและ
พลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : คำนำ)

จากคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้โรงเรียนนำร่องนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาดำเนินการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนและดำเนินการใช้หลักสูตรก่อนโรงเรียนอื่นใดนั้น โรงเรียนนำร่องได้นำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนแล้วเป็นเวลา 1 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 3) เมื่อมีการใช้หลักสูตรใหม่ควรต้องมีการติดตามผลการนำไปใช้ เพื่อจะได้ทราบว่าครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือเมื่อนำหลักสูตรใหม่ไปใช้แล้วอาจพบอุปสรรคหรือปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูโดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบมาจากหลายแขนงวิชา จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยนำวิทยาการจากแขนงต่างๆ ใน สาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อ ส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบของทุกกลุ่มสาระการเรียน เมื่อมองภาพรวมแล้วพบว่า ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้น นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมแล้ว ยังมีทักษะและกระบวนการต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต และการมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในฐานะพลเมืองดี ตลอดจนการนำความรู้ทางจริยธรรมหลักธรรมทางศาสนามาพัฒนาตนเองและสังคม ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข
(กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 4)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงมิใช่การเรียนแต่เนื้อหาความรู้ แต่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นนักวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ โดยจัดโอกาสให้ผู้

เรียนได้สำรวจความเป็นไปในสังคมและในโลก โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการความรู้จากสาระวิชาต่าง ๆ มาหลอมรวมเข้าด้วยกันในประเด็นปัญหาหรือเรื่องที่จะศึกษาการจัดวางหลักสูตรและหน่วยการเรียน ดังนั้นการนำหน่วยการเรียนรู้มาให้ผู้เรียนเป็นเรื่องที่ครูต้องค้นหาต้องออกแบบเอง มิใช่นำมาจากหัวข้อของหนังสือเรียน รวมไปถึงการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี ไม่ว่าจะด้วยการเรียนเป็นกลุ่ม เป็นรายบุคคล การศึกษาวิจัย การลงมือปฏิบัติงาน การสำรวจภาคสนาม การทดลองในห้องปฏิบัติการและการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เป็นต้น หน่วยการเรียนรู้ในลักษณะนี้จึงต้องใช้เวลาในการศึกษานานพอสมควร อาจจะเป็น 2 สัปดาห์ ถึง 2 เดือน ก็มี มิใช่หน่วยการเรียนรู้ที่ใช้เวลาเรียนเพียง 3-4 คาบ สิ่งที่เรียนจึงมีความหมายต่อผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 6)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนางานหลักสูตรของแต่ละสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความต้องการของหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของครูและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทราบถึงการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร และด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. เป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครู

ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการวิจัยในปีการศึกษา 2545

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งทำหน้าที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 จำนวน 38 โรงเรียน รวมเป็น 113 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.1 เพศ

1) เพศชาย

2) เพศหญิง

1.2 ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต)

1) 1 – 3 ปี

2) 4 - 9 ปี

3) 10 ปีขึ้นไป

1.3 ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1) 1 – 2 ครั้ง

2) 3 – 5 ครั้ง

3) 6 ครั้งขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2545

2. เพศ หมายถึง เพศชายและเพศหญิง ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2545

3. ประสบการณ์ในการเข้ารับการสอน หมายถึง จำนวนปีในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

4. ประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม หมายถึง จำนวนครั้งในการเข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

5. การใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หมายถึง การที่โรงเรียนและครูผู้สอนนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปจัดสร้างและพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้ครูนำไปใช้สอนนักเรียนได้ โดยได้จากการตอบแบบสอบถามการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ของครูผู้สอนจากที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยทำการศึกษา 2 ด้านดังนี้

5.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร หมายถึง ความรู้และความเข้าใจในการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2545 เกี่ยวกับด้านความสำคัญ ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะ เกี่ยวกับด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

5.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึงความสามารถในการนำหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2545 เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดแหล่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียน การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สมมุติฐานการศึกษา

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

(กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต) ที่มีระยะเวลาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต่างกัน

3. ครูที่ได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีจำนวนครั้งต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต่างกัน

4. ครูที่มีเพศต่างกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต่างกัน

5. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต) ที่มีระยะเวลาต่างกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต่างกัน

6. ครูที่ได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีจำนวนครั้งต่างกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.2 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.3 การจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2. การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม)

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม)

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลกเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช 2534 และมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กระทรวง

ศึกษาธิการจึงให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังปรากฏแนบท้ายคำสั่งนี้แทนหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าทุกฉบับที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ใช้ไว้ก่อนหน้านี้ เงื่อนไขและเวลาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นไปดังนี้ปีการศึกษา 2546 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4

ปีการศึกษา 2547 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5ปีการศึกษา 2548 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกชั้นเรียนทั้งนี้ให้เริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศรายชื่อ ในชั้นเรียนที่เป็นไปตามลำดับข้างต้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 เป็นต้นไป

หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาพและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้

5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์

2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า

3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานะการ

4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต

5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมที่เป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค

7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองที่ดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาจึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ภาษาไทย

2.2 คณิตศาสตร์

2.3 วิทยาศาสตร์

2.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

2.6 ศิลป

2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะ กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษากลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้นสถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้าง

ทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต

3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

4. มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่กลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มขึ้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 – 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 – 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 – 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,00-1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5 – 6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ช่วงชั้น	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ช่วงชั้นที่1 (ป.1-3)	ช่วงชั้นที่2 (ป.4-6)	ช่วงชั้นที่3 (ม.1-3)	ช่วงชั้นที่4 (ม.4-6)
	← การศึกษาภาคบังคับ →			
	← การศึกษาขั้นพื้นฐาน →			
กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม				
ภาษาไทย	○	○	○	○
คณิตศาสตร์	○	○	○	○
วิทยาศาสตร์	○	○	○	○
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	○	○	○	○
สุขศึกษาและพลศึกษา	□	□	□	□
ศิลป ะ	□	□	□	□
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	□	□	□	□
ภาษาต่างประเทศ	□	□	□	□
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	△	△	△	△
เวลาเรียน	ประมาณปีละ 800-1,000ชม.	ประมาณปีละ 800-1,000ชม.	ประมาณปีละ 1,000-1,200ชม	ประมาณปีละ 1,200 ชม.

หมายเหตุ

○ สาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้และการแก้ปัญหา

□ สาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ และศักยภาพพื้นฐานในการคิด และการทำงาน

△ กิจกรรมที่เสริมสร้างการเรียนรู้นอกจากสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และการพัฒนาตนตามศักยภาพ

1.2 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (กรมวิชาการ.กระทรวงศึกษาธิการ : 2544. 3 – 273) ได้ให้รายละเอียดตามกรอบความสำคัญไว้ ดังนี้

ความสำคัญ ธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นศาสตร์บูรณาการวิชาความรู้จากที่ต่าง ๆ วิธีการและแนวคิดของนักวิทยาศาสตร์ กระบวนการของนักคณิตศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ของศิลปะ นักดนตรี ประสบการณ์ของนักศิลปะและทักษะการถ่ายทอดภาษาออกมา เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติในการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทั้งสิ้น

การเชื่อมโยงกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ที่เป็นไปได้ในหลักสูตรการเรียนการสอนกลุ่มสาระการะเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่

- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเชื่อมโยงได้ดีกับการเรียนภาษา
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเชื่อมโยงได้ดีกับการเรียนศิลปะ
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเชื่อมโยงได้ดีกับการเรียนคณิตศาสตร์
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเชื่อมโยงได้ดีกับการเรียนวิทยาศาสตร์
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเชื่อมโยงได้ดีกับการเรียนสุขศึกษาและพลศึกษา
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเชื่อมโยงได้ดีกับการเรียนการงานอาชีพและเทคโนโลยี

ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจึงมิใช่การเรียนแต่เนื้อหาความรู้ แต่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นนักวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆและได้จัดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจความเป็นไปในสังคมและในโลก พิจารณาว่ามนุษย์ พูด เขียน ประเมิน คิดคำนวณ วิเคราะห์ สร้างจินตนาการ ต่อสู้และพากเพียรพยายามในเรื่องต่าง ๆ กันอย่างไร สังคมศึกษาเชื่อมโยงกิจกรรมที่มนุษย์ทำ โดยเน้นทั้งเรื่องวรรณกรรม ศิลปะ เทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตเข้าด้วยกัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจึงเน้นการเรียนการสอนที่บูรณาการความรู้จากสาระวิชาต่าง ๆ มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน

วิสัยทัศน์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมกำหนดวิสัยทัศน์ของกลุ่ม ดังนี้

1. เป็นศาสตร์บูรณาการที่มุ่งให้เยาวชนเป็นผู้มีการศึกษา พร้อมที่จะเป็นผู้นำเป็นผู้ที่มีส่วนร่วม และเป็นพลเมืองที่ดีมีความรับผิดชอบ

2. ได้บูรณาการสรรพความรู้ กระบวนการและปัจจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นการเรียนรู้ตามเป้าหมายของท้องถิ่นและประเทศชาติ การเรียนการสอนต้องใช้ข้อมูล ความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่นประเทศชาติ และระดับโลก เพื่อเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

3. ผู้เรียนอภิปรายประเด็นปัญหาร่วมสมัยร่วมกับเพื่อนและผู้ใหญ่ สามารถแสดงจุดยืนในค่านิยม จริยธรรมของตนอย่างเปิดเผยและจริงใจ ขณะเดียวกันก็รับฟังเหตุผลของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนอย่างตั้งใจ

4. การเรียนการสอนเป็นบรรยากาศของการส่งเสริมการคิดขั้นสูงในประเด็นหัวข้อที่ลึกซึ้ง ท้าทาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างมีความหมาย ได้รับการประเมินที่เน้นการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ทุกมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีความจัดเตรียมโครงงานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมเป็นจริงของสังคมที่ให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้จริงในการดำรงชีวิต

คุณภาพผู้เรียน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ช่วงชั้นที่ 1 (จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)หลักสูตรมีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนมีคุณภาพดังนี้

1. ได้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง

2. ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกการตัดสินใจ

3. ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิตผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้น และหลักเศรษฐกิจพอเพียง

4. ได้รับการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นต่อไป

สาระการเรียนรู้

สาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐกิจ

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปรัชญา ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ที่มุ่งศึกษามาตรฐานความประพฤติของพลเมืองและการยกระดับภาวะทางจิต ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะเกี่ยวกับจริยธรรม คุณธรรมที่ว่าด้วยหลักความประพฤติของคนดีและอุดมคติตามแนวความเชื่อของศาสนาที่บุคคลนับถือ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับหลักจริยธรรมคุณธรรมในการควบคุมความประพฤติ สามารถนำความคิด ความเชื่อและความศรัทธาทางศาสนามาเป็นแนวทางให้ผู้เรียนมีอุดมคติในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามหลักธรรมทาง เพื่อพัฒนาตนให้เป็นคนดี บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

การดำเนินชีวิตในสังคมเป็นขอบข่ายสาระหลักที่มีแนวคิดรวบยอดเกี่ยวข้องกับสังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ โดยศึกษาระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม มีวัฒนธรรม มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นกลุ่ม ศึกษาสถาบันทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคมมุ่งให้เกิดความเข้าใจต่อระบบการเมือง การปกครอง โดยเฉพาะบทบาทและหน้าที่ในฐานะพลเมืองของประเทศในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ศึกษาการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของไทย และหลักกฎหมายที่สำคัญ องค์ประกอบของกระบวนการยุติธรรม ด้วยความคิดรวบยอดเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมี

คุณภาพ

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม ชุมชน สังคม ที่มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงและแตกต่างกัน มีการขัดเกลาทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ในฐานะเป็นสมาชิกที่อยู่ร่วมกัน อันมีบรรทัดฐานทางสังคมมีระบบ ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณีทางสังคม สถาบันต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางสังคมรวมทั้งสามารถวิเคราะห์สภาพสังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ระหว่างสังคมไทยกับสังคมอื่นในโลก เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา และสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่มุ่งให้มีความเข้าใจว่ามนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างไร ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีความต้องการและความจำเป็นที่ไม่จำกัดในขณะที่ต้องดำรงชีวิตอยู่ในสังคมท่ามกลางทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ตลอดจนบทบาทของเทคโนโลยีที่มีต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจมีความสามารถที่จะฉลาดเลือก ประเมิน คิดพิจารณาผลที่เกิดจากทางเลือกและตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ปรัชญามานุษยวิทยา สังคมวิทยา และโบราณคดี ที่มุ่งให้มีความเข้าใจว่าวิวัฒนาการ การดำรงชีวิตของมนุษยชาตินั้นมีการสั่งสมมาตามกาลเวลาอย่างต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การศึกษาเรื่องราวในอดีตทำให้เกิดการเรียนรู้ว่า มนุษย์ในอดีตเผชิญปัญหาต่าง ๆ ในขณะดำรงชีวิตอยู่อย่างไร มีวิธีการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่ประสบความสำเร็จและความผิดพลาดอย่างไร เหตุการณ์และการกระทำในอดีตมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในเวลาต่อมาอย่างไร อันจะเป็นการสร้างประสบการณ์และทางเลือกในการดำรงชีวิตแก่คนรุ่นหลังต่อไป

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับความเป็นมาของตนเอง ของสังคม และของประเทศชาติว่ามีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง และเปลี่ยวแปลงมาสู่ปัจจุบันอย่างไร มีความสามารถในการตีความและอธิบายนัยสำคัญของเหตุการณ์ ปัญหา และแบบแผนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เชิงประวัติศาสตร์ของประเทศและสังคมอื่นจากอดีตมาทำความเข้าใจปัจจุบัน และที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมศึกษา ภูมิศาสตร์มานุษยวิทยา ที่มุ่งให้มีความเข้าใจในเรื่องมิติสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์กับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในโลก ความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ และประสบการณ์ในการศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในเชิงมิติสัมพันธ์ ทั้งในส่วนของประเทศไทยกับโลกที่เราอาศัยอยู่ มีความสามารถที่จะอธิบายลักษณะตำแหน่งแหล่งที่ แบบแผนและกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปรากฏการณ์ของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม คิดวิเคราะห์และตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติและผลกระทบที่มีต่อโลก

องค์ความรู้ทั้ง 5 สาระนี้ จะต้องจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ครบทุกสาระในทุกปีตลอด 12 ปี ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ความเป็นดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3
เรื่องราวของตัวผู้เรียน ครอบครัว โรงเรียน เพื่อนบ้าน และชุมชนที่อยู่อาศัย เชื่อมโยงกับสังคมอื่นทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6
เรื่องราวของจังหวัด และภาค ที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ในประเทศไทย และภูมิภาคใกล้เคียงในโลก

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3
เรื่องราวของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ตะวันออก และโลกตะวันตก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6
ประวัติศาสตร์ไทย ประวัติศาสตร์โลกภูมิศาสตร์ประเทศไทย ภูมิศาสตร์โลกการเมืองการปกครองของไทย เศรษฐกิจประเทศไทย ศาสนาและจริยธรรมโดยเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์ในสังคมโลก

มาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระดังนี้

สาระที่ 1 : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และสามารถนำหลักธรรมของศาสนามาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

มาตรฐาน ส 1.2 : ยึดมั่นในศีลธรรม การกระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม และศรัทธาในพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐาน ส 1.3 : ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมและศาสนพิธีของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 : เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 : เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 : เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ่มค่า รวมทั้งเศรษฐกิจอย่างพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 : เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยของประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลมาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 : เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 : เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่ ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูลภูมิสารสนเทศ อันจะนำไปสู่การใช้และการจัดการอย่างมีประสิทธิภา

มาตรฐาน ส 5.2 : เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น คือความคาดหวังในตัวผู้เรียนว่าผู้เรียนควรรู้และสามารถทำอะไรได้ตามมาตรฐาน เมื่อเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น ได้แก่ ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 การไม่ระบุมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นปีเพื่อให้สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดและลำดับสิ่งที่จะเรียน สามารถยืดหยุ่นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 และ 4 – 6 และจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 และ 4 – 6 ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นและผู้เรียนได้เอง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ นอกเหนือจากใช้เป็นกรอบทิศทางในการจัดประสบการณ์หรือสิ่งที่จะให้ผู้เรียนเรียนแล้ว ยังคาดหวังว่าในกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ครั้งหนึ่ง ๆ สามารถสนองมาตรฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้หลายข้อ การแยกเขียนมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละมาตรฐานของแต่ละสาระหลักออกเป็นข้อ ๆ นั้นมิได้หมายความว่าผู้เรียนต้องมีภาพความสำเร็จในการบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นข้อนั้น ๆ ต่อการเรียนเพียงครั้งเดียว

ทั้งมาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นความคาดหวังที่ครอบคลุมสาระความรู้ความสามารถ ค่านิยม ศีลธรรม จริยธรรม โดยเขียนไว้บนพื้นฐานของการเรียนรู้ของผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแต่ละช่วงชั้น มิได้หมายความว่าให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ้นสุดในเฉพาะช่วงชั้นเท่านั้น มาตรฐานการเรียนรู้เหล่านี้ถ้าจำเป็นยังสามารถเรียนรู้ซ้ำได้อีกในช่วงชั้นปีต่อไปด้วย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นบางอย่างต้องสะสมต่อไปในช่วงชั้นที่สูงขึ้น สิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนที่ปรากฏอยู่ในมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น อยู่บนมาตรฐานที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาตามวัยระดับพัฒนาการและตามชั้นปีของผู้เรียน

ทั้งมาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น จากสาระต่าง ๆ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและกันที่จะต้องนำมาผสมผสานกันในการเรียนการสอน ครั้งหนึ่ง ๆ ตลอดปี ในมาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นแต่ละข้อ มิได้เป็นการรวบรวมรายการความรู้ ทักษะค่านิยม และจริยธรรมที่ครูจะหยิบยกมาสอนเพียงครั้งเดียว ประเมินครั้งเดียวและจะบันทึกไว้ว่า ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานนั้นแล้ว แต่เป็นสิ่งที่ครูจะต้องนำมาใช้สอนซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ในหน่วยการเรียนต่าง ๆ ตลอดทั้งปี การจำแนกมาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อ ๆ ก็มิได้หมายถึง การเรียงลำดับก่อนหลังหรือลำดับความสำคัญแต่อย่างใด มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นเสมือนตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียนจบช่วงชั้นนั้น ซึ่งอาจประเมินหรือไม่ประเมินด้วยแบบทดสอบข้อเขียนและแบบประเมินแบบอื่น ๆ ก็ได้

แนวการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้มีคุณภาพในทุกรายวิชาและทุกชั้นปีได้นั้นต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่ได้เรียน ผู้เรียนต้องได้เรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทั้งในส่วนกว้างและลึก

หลักการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพได้แก่

1. จัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย โดยเน้นแนวคิดที่สำคัญ ๆ ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ทั้งในและนอกโรงเรียนได้ เป็นแนวคิด ความรู้ที่คงทน ยั่งยืนมากกว่าที่จะศึกษาในสิ่งที่เป็น เนื้อหาข้อเท็จจริงที่มากมายกระจัดกระจาย แต่ไม่มีแก่นสาร ด้วยการจัดกิจกรรมที่มีความหมายต่อผู้เรียนและด้วยการประเมินผล ที่ทำให้ผู้เรียนต้องใส่ใจในสิ่งที่เรียน เพื่อแสดงให้เห็นว่า เขาได้เรียนรู้และสามารถทำอะไรบ้าง

2. จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการ โดยบูรณาการตั้งแต่หลักสูตร หัวข้อที่จะเรียนเชื่อมโยงเหตุการณ์ พัฒนาการต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่เกิดขึ้นในโลกเข้าด้วยกัน บูรณาการความรู้ทักษะค่านิยมและจริยธรรม ลงสู่การปฏิบัติจริง ด้วยการใช้แหล่งความรู้ สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ และสัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ

3. จัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนา ค่านิยม จริยธรรม จัดหัวข้อหน่วยการเรียนที่

สะท้อน ค่านิยม จริยธรรม ปทัสถานในสังคม การนำไปใช้จริงในการนำดำเนินชีวิต ช่วยผู้เรียนให้ได้คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ยอมรับและเข้าใจในความคิดที่แตกต่างไปจากตนและรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

4. จัดการเรียนการสอนที่ท้ายทาย คาดหวังให้เรียนได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งในส่วนตนและการเป็นสมาชิกกลุ่ม ให้ผู้เรียนใช้วิธีการสืบเสาะ จัดการกับการเรียนรู้ของตนเอง ใส่ใจและเคารพในความคิดของผู้เรียน

5. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดตัดสินใจสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดการตัวเองได้ มีวินัยในตนเองทั้งด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต เน้นการจัดกิจกรรมที่แท้จริง เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ ความสามารถไปใช้ในชีวิตจริง

ครูผู้สอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ต้องมีความเชื่อว่า ผู้เรียนทุกคนเรียนรู้ได้ ถึงแม้ว่าผลการเรียนจะมีความแตกต่างกันทางด้านปัจเจกบุคคลแต่ก็สามารถบรรลุเป้าหมายแห่งความสำเร็จได้ในระดับเดียวกันแต่อาจจะแตกต่างกันในเรื่องระยะยาว

การจัดกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้น ผู้สอนจะใช้วิธีใดวิธีหนึ่งที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียว การสอนที่ดี คือ การสอนที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสถานการณ์ การสอนที่ดีจะเหมาะสมกับบุคลิกภาพและสมรรถภาพของครูผู้สอน ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน และนักการศึกษาในปัจจุบัน การพัฒนารูปแบบการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับครูผู้สอนซึ่งมีบุคลิกภาพต่างกัน และบริบทที่แตกต่างกันเป็นสิ่งที่ทำได้ ครูผู้สอนและผู้เรียนบางกลุ่มอาจชอบใช้วิธีการสอนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนบางคนและ ผู้เรียนบางกลุ่มอาจใช้วิธีการสอนด้วยการอภิปรายการทำงานเป็นกลุ่มและครูผู้สอนบางคนและผู้เรียนบางกลุ่มอาจชอบใช้ทั้งสองวิธี อย่างไรก็ตามตัวครูผู้สอนเองก็จะต้องมีความยืดหยุ่น ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนบ้าง พร้อมทั้งมีการวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดีด้วย

การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจะสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ด้วยทั้งการสอนแบบบูรณาการและการสอนแบบแยกรายวิชา

การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมด้วยวิธีการบูรณาการนั้น มีเหตุผลที่สนับสนุนอย่างน้อย 3 ประการคือ ความเหมาะสมทางด้านปรัชญา ความเหมาะสมทางด้านจิตวิทยา ความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของวิชาความรู้สมัยใหม่

- เหตุผลในด้านปรัชญา เนื่องจากการจัดการศึกษาภาคบังคับนั้น เรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จะต้องมีประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้เรียนและสังคมโดยส่วนรวม และผู้เรียนเองก็ต้องการความแน่ใจว่า สิ่งที่เขาถูกบังคับให้เรียนนั้นจะต้องเกิดประโยชน์แก่เขาไม่มีทางใดก็ทางหนึ่ง ดังนั้นการสอนแบบบูรณาการจึงมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในการพัฒนาตนเองและสังคม

- เหตุผลในด้านความเหมาะสมทางด้านจิตวิทยา การสอนแบบบูรณาการเป็นการสอนที่พยายามจะตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจากเด็กมักจะมองโลกเป็นหน่วยเดียว แต่มักจะตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับทุกเรื่องทุกวิชา ดังนั้นบทบาทของครูผู้สอนที่ควรจะทำ ก็คือ ครูผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์และช่วยชี้แนะ ช่วยเหลือวิธีการกระบวนการศึกษาค้นคว้าคำตอบที่มาจากความรู้หลาย ๆ หลายวิชา รวมทั้งขั้นตอนในกระบวนการศึกษาค้นคว้าให้แก่ผู้เรียนด้วย

- เหตุผลในด้านความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาความรู้ ปัจจุบันวิชาต่าง ๆ จะมีการเชื่อมโยงความรู้เข้าด้วยกันทำให้เกิดวิชาใหม่ ๆ ขึ้นหลายวิชา เช่น ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์การเกษตร ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ ฯลฯ และโดยเฉพาะคำว่า " กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม " ซึ่งดูเสมือนว่าเป็นวิชาที่ประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ ที่แยกเป็นอิสระต่อกัน แต่ในแต่ละวิชานั้นก็ยังมีเนื้อหาจากหลายสาขาวิชาอยู่ ดังนั้นนักสังคมศาสตร์และนักวิทยาศาสตร์มีความเห็นร่วมกันว่า จำเป็นต้องผสมผสานความรู้วิธีการของทั้ง 2 สาขาเข้าด้วยกันเพื่อการศึกษาพัฒนาวิชาความรู้ในแต่ละสาขาดังกล่าว

ผู้สอน

ผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องรู้จักนำวิธีการสอนและเทคนิคการสอนมาจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการเรียนการสอน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้สอนนั้น จะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้สอนจะต้องรู้จักวิธีการฝึกผู้เรียนให้มีทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดให้มีกิจกรรมทั้งในและนอกชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผู้สอนจะต้องรู้จักจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้มีความสมดุลกัน นอกจากนั้น ผู้สอนควรจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนจะต้องพัฒนารูปแบบการวัด และประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนดังกล่าว

พฤติกรรมของผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน จูงใจและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
2. พัฒนาความเป็นวิชาชีพครูให้เกิดขึ้นในตน ได้แก่ ความรู้ในวิชาที่สอนทักษะการสื่อสาร

สาร ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี การวางแผนการสอน การประเมินผล และทบทวนสิ่งที่ตนสอน และปรับปรุงงานประจำที่ทำอยู่

3. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่เคารพนับถือของผู้เรียน

4. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบอยู่เสมอ

5. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอน

6. ใช้หลักจิตวิทยาในการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อให้ไปถึงเป้าหมาย

7. จัดบรรยากาศสภาพการเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมบรรยากาศในห้องเรียน ให้มีการเคารพในกฎ กติกา ข้อตกลง และการสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้เรียนร่วมมือกันทำงาน และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น

8. จัดเตรียมสิ่งอำนวยประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินด้วยดี เชื่อมโยงสิ่งที่ผู้เรียนกับประสบการณ์ในชีวิตจริงของเขา

ผู้เรียน

ธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้นเป็นรายวิชาที่ว่าด้วยสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเหล่านั้น และมีคุณลักษณะต่าง ๆ อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องรู้จักพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรู้จักการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ สามารถเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในชีวิตประจำวันได้ โดยมีการเรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย เรียนรู้จากข้อมูลข่าวสารทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจำเป็นจะต้องแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา โดยใช้เทคโนโลยีและสื่อสารนิเทศต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะตามระบอบประชาธิปไตยบนพื้นฐานของหลักคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมอันพึงประสงค์ นอกจากนั้นผู้เรียนยังต้องรู้คุณค่าและภูมิปัญญาไทย ศิลปะและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย

วิธีการที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และจัดการกับเรียนรู้ของตนเองได้ คือ

1. ใช้วิธีการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบ

2. เน้นการเรียนการสอนที่พัฒนาแนวคิด ความคิดรวบยอด เชื่อมโยงกับสิ่งที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้ว และตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนบ่อย ๆ

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหารูปแบบการเรียน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและแลกเปลี่ยนถึงแนวความคิด และกระบวนการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน

4. ให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการจัดระบบระเบียบความคิดของตนเอง ด้วยการใช้กราฟฟิก จำพวกภาพวาด แผนภูมิ แผนผัง แผนภาพ โครงร่าง ตาราง และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเครื่องมือการเรียนรู้

6. ใช้คำถามและวิธีการต่าง ๆ ในการสืบเสาะ ค้นหาความรู้ แก้ปัญหาและสังเคราะห์ความคิดต่าง ๆ

7. ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน

8. ปรับ ดัดแปลง สื่อการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะอย่างของผู้เรียน

9. ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ได้ทำงานกับสิ่งที่เขาเรียนในสถานการณ์ชีวิตจริง

10. ประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่ให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงให้เห็นจริงว่าได้เรียนรู้และสามารถทำอะไรได้

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้

ในกระบวนการเรียนรู้ของคนเราจะต้องมีสิ่งต่าง ๆ ประกอบกันจึงจะเกิดการเรียนรู้ได้องค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ ได้แก่

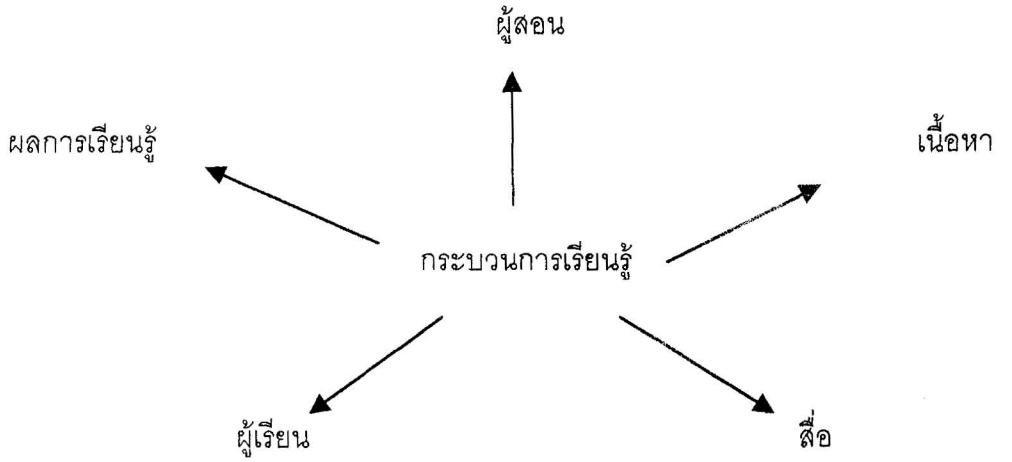
1. ผู้สอน อาจเป็นครู ผู้สอน วิทยากร บุคคลต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้จะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ ได้อย่างเป็นอย่างดี โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดที่มีประสิทธิภาพ

2. เนื้อหาความรู้ ทักษะ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. สื่อ ที่เป็นตัวกลางที่ผู้สอนใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะ เจตคติที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน โดยที่สื่อนั้นต้องมีคุณภาพ มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการถ่ายทอดความรู้ สื่อที่จะนำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้มีมากมายขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้สอนที่จะเลือกมาใช้ให้เหมาะกับกิจกรรมการเรียนรู้ และเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน

4. ผู้เรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางกายและสติปัญญา รวมทั้งการมีสถานภาพในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันด้วย

5. ผลที่เกิดขึ้น ได้แก่ ผลการเรียนรู้ ผลการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการจัดให้มีการเรียนการสอน

องค์ประกอบของการเรียนรู้

ความสำคัญของสื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ สื่อมีบทบาทต่อกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในส่วนของผู้เรียนและผู้สอนดังนี้

ความสำคัญของสื่อกับผู้เรียน

1. สื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้บทเรียนที่มีความซับซ้อน ง่ายต่อการทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้นและเร็วขึ้น

2. สื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เรื่องราวไกลตัวได้

3. สื่อช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจ ทำให้กระบวนการเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น ไม่น่าเบื่อหน่าย

4. สื่อสามารถสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีจากสื่อที่เหมาะสมกับความสนใจ สติปัญญา และวิธีการเรียนรู้ของตน

5. สื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สร้างนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

6. สื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้ร่วมกัน ก่อให้เกิดมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี

ความสำคัญของสื่อกับผู้สอน

1. การใช้สื่อเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้น่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานเพลิดเพลินกับบทเรียน

2. ผู้สอนสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3. สื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวในการเตรียมจัดหาหรือผลิตสื่อ เตรียมการในการใช้สื่อ และสร้างสรรค์วัตกรรมการเรียนการสอนอยู่เสมอ

สื่อกับการปฏิรูปการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความมุ่งหมายที่จะให้การจัดการศึกษาพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ในการจัดการศึกษาจึงถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การที่การศึกษาจะสามารถพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพตามความคาดหวังดังกล่าว กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องดำเนินการ ดังนี้

1. มีความสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ เพื่อให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา รักการอ่าน มีความใฝ่รู้

3. การจัดการเรียนการสอนต้องผสมผสานความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนและสมดุลกัน

4. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนได้ดี

5. ต้องจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่เมื่อจัดการศึกษาจะต้องปฏิรูปการเรียนรู้ให้เป็นไปในลักษณะดังที่กล่าวมาสื่อการเรียนที่นำมาใช้ต้องมีความหลากหลาย ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวสามารถนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น

การเลือกสื่อการเรียนรู้

การที่ผู้สอนนำสื่อการเรียนรู้มาใช้อย่างมากมายในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในแต่ละครั้งนั้นมิได้เป็นหลักประกันว่า ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีเสมอไป แต่ขึ้นอยู่กับว่าผู้สอนได้เลือกสื่อการ

เรียนรู้มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ สิ่งสำคัญ คือ ผู้สอนจะต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งของสื่อการเรียนรู้ และมีความเข้าใจคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิดว่าสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนให้แก่ผู้เรียนได้อย่างไร

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถนำสิ่งที่มีอยู่มากมายรอบตัวมาใช้ได้ แต่ก็มิได้หมายความว่านึกจะหยิบอะไรมาใช้ก็ได้ การที่จะนำสื่อการเรียนรู้ชนิดใดมาใช้ ต้องมั่นใจว่าสื่อการเรียนรู้นั้นมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามที่กำหนดมุ่งหมายได้ ซึ่งมีหลักการในการเลือกสื่อการเรียนรู้ ดังนี้

1. สื่อการเรียนรู้ชนิดนั้นต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย (กิจกรรม) และเนื้อหาของบทเรียนในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ผู้สอนจะมีการกำหนดจุดมุ่งมายไว้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องใด ต้องการให้เกิดทักษะและสามารถทำอะไรได้บ้าง และมุ่งปลูกฝังสร้างเสริมคุณธรรม เจตคติในด้านใด ผู้สอนก็ต้องพิจารณาเลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้องและสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน และสื่อนั้นจะต้องมีคุณสมบัติที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ได้ เช่น ถ้าจะสอนเกี่ยวกับการรำ การสาธิตจะเป็นวิธีที่ดีที่สุด (ถ้าผู้สอนรำได้ หรือวิทยากร) หรือวีดีทัศน์ที่แสดงท่ารำที่ต่อเนื่องกัน ส่วนสไลด์ หรือภาพที่มีประสิทธิภาพน้อยในการสอนเรื่องนี้

2. สื่อการเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจพัฒนาการของผู้เรียน จะได้รู้ว่าผู้เรียนวัยนี้มีความสนใจ มีความต้องการอย่างไร มีความพร้อมที่จะเรียนรู่อะไรได้บ้าง เด็กเล็กจะเรียนรู้ได้ดีในสิ่งที่เป็นรูปธรรม ต่อมาจึงจะเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมได้เมื่อโตขึ้น นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละช่วงวัยแล้วผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความถนัดความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

3. ผู้สอนควรเลือกสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีคุณภาพได้ด้วยเทคนิคการผลิตโดยเฉพาะเทคโนโลยีที่มีกระบวนการผลิตซับซ้อน และต้องใช้อุปกรณ์ที่มีคุณภาพ

4. ความเหมาะสมกับสถานการณ์และค่าใช้จ่าย เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CA) กับนักเรียนกลุ่มใหญ่ ทั้ง ๆ ที่คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนมีไม่เพียงพอนับว่าไม่เหมาะสมทั้ง ๆ ที่ผู้สอนสามารถใช้สไลด์ประกอบเสียงสอนในเรื่องเดียวกันได้

5. มีความสะดวกในการใช้และผู้สอนสามารถใช้สื่อนั้นได้คงไม่เหมาะสมอย่างยิ่งหากผู้สอนจะเลือกใช้สื่อที่แม้จะทันสมัย แต่มีความยุ่งยากในการใช้ และผู้สอนเองก็ใช้สื่อนั้นไม่เป็นต้องไปขอความร่วมมือจากคนอื่น ผู้สอนควรพิจารณาเลือกสื่อที่สะดวกต่อการใช้ จัดหาง่าย และการใช้ก็ยุ่งยาก โดยที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เช่นเดียวกัน

การใช้สื่อการเรียนรู้

การจัดการเรียนที่ดี นอกจากจะต้องเลือกสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมี

ประสิทธิภาพแล้ว ผู้สอนจะต้องใช้สื่อการเรียนรู้อย่างประสิทธิภาพด้วย ซึ่งวิธีการดังนี้

1. การเตรียมตัวของผู้สอน ผู้สอนจะต้องเตรียมการก่อนนำสื่อไปใช้ คือ

1.1 ศึกษาเนื้อหาของสื่อในด้านความถูกต้อง ครบถ้วนและความเหมาะสมกับเวลา หากมีเนื้อหาไม่ครบ จะได้จัดหาหรือจัดทำสื่อชนิดอื่นเพิ่มเติม

1.2 ศึกษาวิธีการใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง เพราะสื่อบางประเภทมีความยุ่งยากในการใช้ และทดสอบประสิทธิภาพของสื่อ สภาพของสื่อให้พร้อมต่อการใช้งาน ไม่ชำรุดเสียหาย ตลอดจนเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้สื่อนั้นไว้ให้พร้อมจะได้ไม่เสียเวลา เพราะหาก ผู้สอนใช้เวลาในการเตรียมอุปกรณ์ของสื่อนานเกินไป ผู้เรียนจะรู้สึกเบื่อหน่ายและความสนใจลดน้อยลง

2. การเตรียมพร้อมผู้เรียน ผู้สอนจะต้องบอกผู้เรียนให้ทราบจุดประสงค์ของการใช้สื่อชนิดนั้น และกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องทำ ซึ่งจะมีผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มิใช่เพียงความสนุกสนานเพลิดเพลิน อันเป็นการใช้สื่อที่ไม่คุ้มค่าและเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ หากผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ใช้สื่อนั้นเอง ผู้สอนต้องแนะนำวิธีการใช้สื่อชนิดนั้นด้วยเพื่อผู้เรียนจะได้เตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้จากสื่อนั้น

3. เตรียมจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้บางชนิด ต้องมีการเตรียมสถานที่ให้พร้อม และเหมาะสม เช่น ตำแหน่ง ที่ตั้งสื่อ แสง ระยะที่นั่งของผู้เรียน เป็นต้น

4. การใช้สื่อ ผู้สอนต้องใช้สื่อ ผู้สอนต้องใช้สื่อตามขั้นตอนการสอนที่วางแผนไว้ เพื่อให้การสอนเป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม ในขณะใช้สื่อก็ต้องคอยตรวจสอบว่าการใช้สื่อนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เช่น ระยะความคมชัดของภาพ ความชัดเจนของเสียงปฏิกิริยาของผู้เรียนในด้านความสนใจ ความตั้งใจ ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม ฯลฯ

5. การประเมินการใช้สื่อ เป็นการนำข้อมูลต่าง ๆ หลังจากการจัดการเรียนการสอนมาวิเคราะห์ว่า มีอุปสรรคปัญหาจากการใช้อย่างไร เหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เรียนหรือไม่ก่อให้เกิดผลการเรียนรู้ต่อผู้เรียนเพียงใด ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินสื่ออาจได้จากการตรวจสอบ การสังเกตในขณะใช้สื่อ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการสอบถามผู้เรียนโดยตรงการประเมินการใช้สื่อมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกสื่อปรับปรุงวิธีการใช้สื่อ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการสอนครั้งต่อ ๆ ไป

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นอกจากจะใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามมาตรฐานแล้ว ยังใช้เป็นกรอบในการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความสามารถและมีความสำเร็จทางการเรียนในระดับใด เพื่อนำผลมาใช้ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการ

พัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในระดับชั้น ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ รวมทั้งรับการประเมินภายนอกด้วย

เนื่องจากเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะกระบวนการคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มุ่งให้ผู้เรียนเป็น ผู้ลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ มีการทำโครงการ / โครงงาน เป็นผู้ผลิตผลงาน รวมทั้งมี การทำงานกลุ่ม และการจัดทำแฟ้มสะสมงาน (portfoloi) ด้วย ดังนั้นการวัดประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าวจะเน้นการประเมินผลจากสภาพจริง (authentic assessment) อันเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน รวมทั้งสามารถประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน อันเป็นแนวทางที่พัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพเพื่อบรรลุมาตรฐานการเรียนที่กำหนด การวัดและการประเมินจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายที่สอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ โดยการประเมินผลจากสภาพจริงและจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ ผสมผสานไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินจะครอบคลุมความรู้ ทักษะ ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงงานหรือแฟ้มสะสมงาน สะท้อนการสั่งสมการเรียนมาอย่างต่อเนื่องการวัดและประเมินผลจะต้องกระทำในหลายบริบทอัน ได้แก่ ครูสอนเป็นผู้ประเมินผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน รวมทั้งผู้ปกครอง จะมีส่วนร่วมในการประเมินและแสดงความคิดเห็น ในการวัดและประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลเน้นความสามารถและคุณลักษณะที่แท้จริงของผู้เรียน จะต้องใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น

1. <u>การทดสอบ</u> เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้ ความคิด ความก้าวหน้าในสาระ

2. <u>การเรียนรู้</u> มีเครื่องมือวัดหลายแบบ เช่น แบบเลือกตอบ แบบเขียนตอบ บรรยายความ แบบเติมคำสั้น ๆ แบบถูกผิด แบบจับคู่ เป็นต้น

3. <u>การสังเกต</u> เป็นการประเมินพฤติกรรม อารมณ์ การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน ความสัมพันธ์ในระหว่างทำงานกลุ่ม ความร่วมมือในการทำงาน การวางแผน ความอดทน วิธีการแก้ปัญหา ความคล่องแคล่วในการทำงาน การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในระหว่างการเรียนการสอนและการสังเกตอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดเวลาและบุคคลที่จะสังเกต หรือการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการซึ่งเป็นการสังเกตโดยทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจงโดยผู้สอนจัดทำเครื่องมือประกอบการสังเกต โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบของสิ่งที่สังเกต กำหนดเกณฑ์และร่องรอยที่จะใช้เป็นแนวทางในการสังเกตด้วย แล้วจัดทำเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) แบบประมาณค่า (rating scale) เป็นต้น

4. <u>การสัมภาษณ์</u> เป็นการสนทนาซักถามพูดคุยเพื่อค้นหาข้อมูลที่ไม่อาจพบเห็นอย่างชัดเจน ในสิ่งที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติในการทำงานโครงการ / โครงงาน การทำงานกลุ่ม

กิจวัตรประจำวัน ผู้ข้อมูลในการสัมภาษณ์อาจเป็นตัวผู้เรียนเอง เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนด้วย การสัมภาษณ์อาจทำอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดวันเวลา และเรื่องที่สัมภาษณ์อย่างแน่นอน และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นการพูดคุยไม่เฉพาะเจาะจง ซึ่งจะทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีและได้ข้อมูลที่ชัดเจนสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยผู้สอนจะต้องตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ได้พูดคุยได้ตรงประเด็น เช่น ทำไมจึงเลือกทำงานเรื่องนี้ วิธีการดำเนินงานนี้ ผลงานมีจุดเด่นจุดด้อยอะไรบ้างควรจะปรับปรุงแก้ไขปรับปรุงอย่างไร เป็นต้น

5. การประเมินภาคปฏิบัติ เป็นการประเมินการกระทำ การปฏิบัติงาน เพื่อประเมินการสร้างผลงานชิ้นงานให้สำเร็จ การสาธิต การแสดงออกถึงทักษะและความสารถของผู้เรียนให้ปรากฏในงานที่ตนสร้างขึ้น การประเมินภาคปฏิบัติ จะต้องจัดทำเครื่องมือประเมิน โดยผู้สอนจัดทำประเด็นการประเมิน และองค์ประกอบการประเมินและการจัดทำเครื่องมือประกอบการประเมินด้วย เช่น scoring rubric rating scale และ checklist เป็นต้น

6. scoring rubric เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบและประเด็นที่จะประเมินเพื่ออธิบายลักษณะของคุณภาพหรือการกระทำเป็นระดับคุณภาพหรือปริมาณหรือระดับความสามารถเพื่อเป็นแนวทางในการประเมิน และเป็นข้อมูลสำคัญแก่ครูผู้สอน ผู้ปกครองหรือผู้สนใจอื่น ๆ ได้ทราบว่าผู้เรียนรู้อะไร ทำได้มากเพียงใด มีคุณภาพผลงานเป็นอย่างไร โดยผู้ประเมินอาจจะให้คะแนนเป็นภาพรวม หรือจำแนกองค์ประกอบก็ได้

7. การประเมินแฟ้มสะสมผลงาน เป็นการประเมินความสามารถในการผลิตผลงาน การบูรณาการความรู้ ประสบการณ์ ความพยายาม ความรู้สึก ความคิดเห็นของนักเรียนที่เกิดจากการสะสม รวบรวมรายงาน การคัดเลือกผลงาน การสะท้อนความคิดเห็นต่อผลงาน รวมทั้งประเมินผลงาน การประเมินแฟ้มสะสมผลงานจะประเมินการจัดการ ความคิดสร้างสรรค์ หลักฐานแสดงความรู้ความสามารถในผลงานอันแสดงถึงความสัมฤทธิผล ศักยภาพของผู้เรียนในสาระการเรียนรู้นั้น

แหล่งการเรียนรู้

ที่ผ่านมาสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญของการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คือ หนังสือเรียนและแบบฝึกหัด การเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต้องมีชีวิตชีวา มีสีสันของการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เครื่องมืออุปกรณ์การเรียนอาจมีตั้งแต่ของง่าย ๆ จำพวก กระดาษ ดินสอ ไปจนถึงอุปกรณ์การสื่อสารเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ บุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ นอกจากนั้น การให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ก็ถือเป็นสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญด้วย

ห้องเรียน ควรประกอบด้วย สื่อ อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ มีผนังห้องมีสีสัน ไว้จัดแสดงผลงานต่าง ๆ มีลูกโลก แผนที่ให้ผู้เรียนได้สัมผัสจับต้องได้ มีแหล่งความรู้ เอกสารหลักฐานทั้งที่เป็นแหล่งปฐมภูมิ ทุติยภูมิ ของจำลอง ของจริง ภาพงานศิลปะ ดนตรี วรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา มีสื่อประกอบ คอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ซอฟแวร์ เพื่อการสืบค้นข้อมูล และสื่อต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อให้เรียนรู้สิ่งที่เป็นไปตามสภาพที่เป็นจริง

สื่อการเรียนรู้บางอย่าง ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมกลับไปบ้านได้ เพื่อให้เขานำไปเรียนศึกษาร่วมกันกับคนในครอบครัว โดยถือว่าสมาชิดในครอบครัวก็เป็นแหล่งการเรียนรู้อีกแหล่งหนึ่ง

2. การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ นักการศึกษาได้ให้ทัศนะไว้หลายท่านเช่น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 141 -148) ได้กล่าวถึงการวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรว่าในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมาย ครูจะต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
2. การจัดเตรียมอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
3. การจัดครูเข้าอบรม
4. การจัดตารางสอน
5. การบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
6. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
7. การจัดสภาพแวดล้อม
8. การวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตร

โบแชมป์ (Beauchamp. 1975 : 164) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่าหมายถึงการนำหลักสูตรไปปฏิบัติประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญคือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ครูได้มีพัฒนาการการเรียนการสอน

จันดรา อวิดา (Chandra Arveda. 1977 : 10) กล่าวว่าการนำหลักสูตรไปใช้ คือการทดลองใช้เนื้อหาวิชา วิธีสอน เทคนิคการประเมินผล การใช้อุปกรณ์การสอน แบบเรียนและทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 158 – 159) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้หรือการบริหารหรือหลักสูตรถือว่าเป็นระบบหลักสูตร เพราะมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. ตัวป้อน (Input) ได้แก่ การวางแผนการเรียนการสอนตามการศึกษา ผู้เรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน อาคารสถานที่

2. กระบวนการหรือตัวแปร (Process) ได้แก่ การดำเนินงานกิจกรรม การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอน

3. ตัวตาม (Output) เมื่อดำเนินกิจกรรมตามหลักสูตรแล้วจะมีผลออกมาเป็น 2 แบบ คือ

3.1 รูปแบบที่พึงประสงค์ที่เป็นส่วนดีของหลักสูตร สามารถนำไปใช้ได้ต่อไป

3.2 รูปแบบที่ไม่พึงประสงค์อันจะต้องมีการนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา ควรคำนึงว่าสิ่งที่ปรากฏในหลักสูตรเป็นสิ่งที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ตั้งแต่ต้น คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ จนกระทั้งการนำหลักสูตรสู่ห้องเรียน คือการจัดทำแผนการเรียนรู้ รวมทั้งการบริหารจัดการหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จ ใช้ศักยภาพทั้งของสถานศึกษาและชุมชนเต็มที่ เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง ประการสำคัญหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องสามารถบอกให้ผู้เกียวข้องและบุคคลในชุมชนทราบอย่างชัดเจนว่า จะจัดการศึกษาอย่างไรในสถานศึกษา ดังนั้น เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาอาจมีหลายเล่ม ซึ่งในเล่มแรกควรเป็นเล่มที่กำหนดภาพรวม และมีเล่มอื่น ๆ อีกตามความเหมาะสม ซึ่งอาจแยกเล่มตามกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือหน่วยการเรียนรู้

การเรียบเรียง เป็นหลักสูตรสถานศึกษา ควรประกอบด้วย ส่วนสำคัญดังต่อไปนี้

1. วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย /จุดหมาย
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. โครงสร้างหลักสูตร
4. รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้
6. การจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมการเรียนรู้
7. การวัดและประเมินผล
8. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
9. อื่น ๆ

ทั้งนี้ สถานศึกษาอาจกำหนดหัวข้อเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

เมื่อสถานศึกษาจัดทำร่างหลักสูตรสถานศึกษาตามหัวข้อดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว สถานศึกษาจะต้องตรวจอบแต่ละหัวข้อ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 รวมทั้งสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบท/สถานภาพของสถานศึกษา จากนั้น นำร่างหลักสูตรดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ความเห็นชอบ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม)

บังอร พุ่มสะอาด (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปรากฏว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมกับวัยของเด็กปานกลางและน้อย คือ นักเรียนมีความพร้อมแตกต่างกัน เรื่องทักษะกระบวนการยังทำได้น้อยมากและควรเน้นเพียงการอ่านออกเขียนได้ก็พอ ปัญหาเรื่องแผนการสอนพบว่า สอนตามแผนได้น้อย ครูมีงานมาก ยังไม่ค่อยเข้าใจทักษะกระบวนการกลุ่ม บางวิชาเนื้อหายังไม่ชัดเจน ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าจุดประสงค์การสอนกว้างต้องวัดเกือบทุกบท บางวิชาไม่มีเนื้อหาขาดคู่มือและแนวทางการทำแผนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ยังไม่เหมาะสม การตรวจสอบจุดประสงค์ต้องทำบันทึกหลายขั้นตอน ต้องใช้เวลามาก ยุ่งยากกับครูผู้สอนทำให้มีเวลาสอนน้อย การให้โรงเรียนตัดสินผลและอนุมัติผลเอง เกรงว่าคุณภาพนักเรียนจะไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และประการที่สำคัญคือ ยังไม่เข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลอย่างถ่องแท้ทำให้ไม่มั่นใจในการปฏิบัติและไม่มีเอกสารในการศึกษาค้นคว้า

ลมัย จันต๊ะยอด (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 โดยศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ปัญหาที่พบได้แก่ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนการใช้หลักสูตรและการเขียนแผนการสอน ครูมีภาระรับผิดชอบมาก ได้รับวัสดุเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการสอนล่าช้าและมีจำนวนจำกัด ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร ปัญหาที่พบได้แก่ ระยะเวลาในการเตรียมบุคลากรมีน้อย จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่ได้รับการนิเทศจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนปัญหาที่พบได้แก่ ครูสอนหลายวิชาไม่

สามารถเตรียมการสอนได้เต็มที่ ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย สื่อการสอนไม่ครบ กลุ่มประสบการณ์ขาดทักษะในการใช้เทคนิคและวิธีสอนใหม่ ๆ และขาดเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐาน

สำนักงานศึกษาธิการ เขตการศึกษา 8 (2533: 36 - 39) ได้ศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินการของโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรในการนำหลักสูตรไปใช้ปีการศึกษา 2533 พบว่า ในระดับประถมศึกษามีอุปสรรคดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องแผนการสอนและไม่เข้าใจเรื่องของหลักสูตรอย่างแท้จริง บางครั้งไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอน
2. แนวการสอนของกรมวิชาการที่ให้ ได้รับล่าช้า
3. จุดประสงค์ของแต่ละวิชาไม่ชัดเจน โดยเฉพาะวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
4. เนื้อหาในแนวการสอนไม่ละเอียด ผู้สอนไม่กล้าตัดสินใจเพราะไม่มีคู่มือการใช้คำอธิบาย หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
5. ขาดแนวการสอนที่ดี
6. เวลาในการทำแผนการสอนมีน้อยเพราะงานพิเศษมีมาก

เฉลิมพร ลพอุทัย (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรประถมศึกษา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า การใช้หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนไม่มีเอกสารค้นคว้า การจัดทำสื่อการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการจัดทำและซ่อมแซมสื่อการเรียน ขาดเครื่องมือที่จะใช้ในการทดลอง ขาดการจัดอบรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยเฉพาะ ขาดเอกสารเสริมประสบการณ์ ขาดแหล่งวิทยากรในการค้นคว้า ขาดเครื่องอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ การจัดส่งสื่อการเรียนล่าช้า สื่อการเรียนบางอย่างไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

นอกจากนี้ วีระเดช เชื้อนาม (2536 : 136 - 140) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ครูผู้สอนส่วนมากประสบปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอนไม่สามารถสอนตามแผนการสอนได้เนื่องจากผู้เรียนไม่เข้าใจการใช้ทักษะกระบวนการ 9 ขั้น ในด้านการใช้สื่อมีไม่เพียงพอ ครูผู้สอนไม่มีเวลาผลิตสื่อ ขาดงบประมาณและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ขาดเครื่องมือในการวัดและการประเมินผล ในด้านบริการสนับสนุนการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์

ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร งบประมาณในการจัดอบรมไม่มีเพียงพอ ขาดแหล่างศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและขาดเครื่องมือนิเทศติดตามผล

3.21 งานวิจัยที่เกียวข้องกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สุภกัญญา สุจริตจิตร (2522 : 149 - 153) ได้ทำการวิจัย "ปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มบูรณาการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา" พบว่า ปัญหาของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 สังกัดในจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการเรียนกลุ่มบูรณาการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีดังนี้คือ ด้านสื่อการเรียน ครูส่วนใหญ่ยังเห็นว่ายังขาดแคลนวัสดุในท้องถิ่นที่จะนำมาผลิตสื่อการเรียน ครูยังขาดความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนให้ทันกับการสอนทุกครั้ง ขาดการสนับสนุนช่วยเหลือในการผลิตสื่อหรือใช้สื่อการเรียนจากโรงเรียนหรือหน่วยงานราชการอื่น และยังขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับการสอนเพลงประกอบบทเรียน

วิไล โบว์เสรีวงศ์ (2522 : 106 - 111) ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 6 โดยใช้กลุ่มประชากรเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาปีที่1 ของโรงเรียนในเขตการศึกษา 6 ที่สังกัดเทศบาลกรมสามัญศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชนและองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวม 200 โรงเรียน โดยแบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 200 คน และครูประจำการชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 200 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน พบว่าปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 ในเรื่องความสามารถในการเลือกใช้วิธีสอนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้เหตุผลรู้จักคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงานการค้นคว้า การอภิปราย การแก้ปัญหา การสอนแบบสืบสวนสอบสวน โดยผู้บริหารเห็นว่าเป็นปัญหาระดับปานกลาง แต่ครูผู้สอนเห็นว่าเป็นปัญหามาก ส่วนปัญหาการใช้สื่อการเรียนนั้น ผลการเปรียบเทียบปัญหาด้านนี้ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาการใช้สื่อการเรียนไม่แตกต่างกันที่ระดับ.05 ในเรื่องการขาดแคลนสื่อการผลิตและใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม

กองการประถมศึกษากรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2522 : 81) ได้ศึกษาพฤติกรรมและเวลาในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา พบว่า ครูสอนโดยการบรรยายพูดอธิบายมากที่สุด ครูอบรมนักเรียนโดยใช้การดูแลนักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาลักษณะนิสัย ควบคุมความประพฤติของนักเรียนโดยใช้อำนาจครูการวัดผลการศึกษาใช้การตรวจ สมุดงานเป็นส่วน

ด้านธุรการครูทำเอกสารประจำชั้นมากที่สุดสำหรับงานกิจกรรมพิเศษของนักเรียนนั้นครูทำงานด้านกีฬามากที่สุด

ในพุทธศักราช 2527 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (รัชนี สาคนุรักษ์. ม.ป.ป. ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 100) ได้ทำการศึกษาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการร์ชีวิตในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี มีจุดประสงค์เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคของครูในด้านวิธีสอน การวัดผลประเมินผล การใช้สื่อ สภาพของบุคลากร ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาทางด้านบุคลากรไม่เพียงพอ ครูมีการเตรียมการสอนเป็นครั้งคราว รายละเอียดของวิชาขาดแหล่งในการค้นคว้า หนังสืออ่านประกอบไม่เพียงพอ กระบวนการวัดผลครูส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือและครูมีปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการใช้สื่อการสอน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประจำปี 2545 จำนวน 38 โรง รวมทั้งสิ้น 113 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนและจำนวนครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2545

ชื่อโรงเรียน	จำนวนครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
พญาไท	9 คน
โฆสิตสโมสร	4 คน
ราชวินิต	2 คน
วัดโบสถ์	3 คน
วัดโสมนัส	2 คน
วัดอมรินทราราม	5 คน
อนุบาลวัดปรินายก	4 คน

ชื่อโรงเรียน	จำนวนครูที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
บางบัวฯ	7 คน
วัดใหม่ช่องลม	4 คน
พิบูลอุปถัมภ์	6 คน
วัดอุทัยธาราม	2 คน
อนุบาลพิบูลเวศม์	7 คน
อนุบาลสามเสนฯ	5 คน
พระยาประเสริฐสุนทราศรัยฯ	6 คน
ไทยรัฐวิทยา 75	2 คน
วัดพลับพลาชัย	6 คน
ประถมทวีชาภิเศก	4 คน
มหาวีรานุวัตร	2 คน
วัดชนะสงคราม	2 คน
วัดชัยชนะสงคราม	2 คน
วัดประยุรวงศาวาส	2 คน
วัดเวควันธรรมาวาส	6 คน
พระตำหนักสวนกุหลาบ	3 คน
ราชวินิตประถมบางแค	5 คน
วัดเจ้ามูล	2 คน
วัดช่างเหล็ก	2 คน
วัดหนัง	2 คน
วัดนาคปรก	1 คน
วัดหงส์รัตนาราม	2 คน
อนุบาลวัดนางนอง	5 คน
วัดสังข์กระจายฯ	1 คน
ทุ่งมหาเมฆ	2 คน
ดาราคาม	5 คน
บ้านหนองบอนฯ	5 คน
ประถมนนทรี	4 คน

ชื่อโรงเรียน	จำนวนครูที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สายน้ำทิพย์	6 คน
วัดด่าน	2 คน
วัดมหาบุศย์ฯ	4 คน
รวม 38 โรงเรียน	**113 คน**

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2545 โดยผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน นำมาสร้างเป็นคำถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูผู้ตอบแบบสอบถามที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้ตอบแบบสอบถามที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มี 2 ด้าน คือ

1) ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ต (Likert) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)

5 หมายถึง ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจมากที่สุด

4 หมายถึง ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจมาก

3 หมายถึง ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจปานกลาง

2 หมายถึง ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจน้อย

1 หมายถึง ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด

2) ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคอร์ต (Likert) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)

5 หมายถึง ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด

4 หมายถึง ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนมาก

3 หมายถึง ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนปานกลาง

2 หมายถึง ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนน้อย

1 หมายถึง ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด สำหรับให้ครูผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3. วิธีสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมา การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในปัจจุบัน ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในด้านความเข้าใจในหลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนจากคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน จำนวน 50 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด

5. นำแบบสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขและเสนอแนะ ให้ข้อคำถามมีความชัดเจนและถูกต้อง

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามให้ดีขึ้น

7. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนออาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัยตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงตรวจสอบครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปทดลองใช้

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โรงเรียนละ 1 คนทั้งหมด 30 โรง

9. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.947

4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยไปถึงผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 38 โรงเรียน

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งหมด 38 โรงเรียนเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 17 มีนาคม ถึงวันที่ 28 มีนาคม 2546 ซึ่งได้ดำเนินการสอบถามครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทั้งหมด 95 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ทำการสำรวจแล้วมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ววิเคราะห์หาค่าด้วยวิธีทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยวิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. ทดสอบสมมุติฐานด้วยวิธีทางสถิติ

3. นำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด มาจัดหมวดหมู่ และ นำเสนอในรูปความเรียง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด คำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS มีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิแอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ทดสอบสมมุติฐาน ข้อ 1- 6

1. ทดสอบความแตกต่างด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีเพศต่างกันโดยใช้ t – test

2. ทดสอบความแตกต่างด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ต่างกันโดยใช้ F – test

3. ทดสอบความแตกต่างด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีประสบการณ์การเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่างกันโดยใช้ F – test

4. ทดสอบความแตกต่างด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีเพศต่างกันโดยใช้ t – test

5. ทดสอบความแตกต่างด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ต่างกันโดยใช้ F – test

6. ทดสอบความแตกต่างด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีประสบการณ์การเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่างกันโดยใช้ F – test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ไว้ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\overline{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D	แทน	ค่าเบี่ยงแบนมาตรฐานของกลุ่มคะแนน
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนนแต่ละตัวที่ต่างจากคะแนนเฉลี่ย
MS	แทน	ความแปรปรวนเฉลี่ย
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (degree of freedom)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษาการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การแจกแจงข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะของตัวแปร

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมหรือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ตอนที่ 3 การแจงแจงข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ในหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการแจกแจงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะของตัวแปร ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ปรากฏผลตามตาราง

ตาราง 2 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	21	22.11
	หญิง	74	77.89
2	ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต		
	1 – 3 ปี	26	27.37
	4 - 9 ปี	45	47.37
	10 ปีขึ้นไป	24	25.26
3	ประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544		
	1 – 2 ครั้ง	39	41.05
	3 – 5 ครั้ง	40	42.11
	6 ครั้งขึ้นไป	16	16.84

จากตาราง 2 แสดงว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 77.89 ส่วนที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ

22.11 ส่วนครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในช่วง 4 – 9 ปีเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 47.37 รองลงมามีประสบการณ์ในการสอนอยู่ในช่วง 1 – 3 ปี ร้อยละ 27.37 และช่วง 10 ปีขึ้นไปร้อยละ 25.26 สำหรับประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครูได้รับการอบรมมากที่สุดคือจำนวน 2 - 5 ครั้ง ร้อยละ 42.11 รองลงมาได้รับการอบรม 1- 2 ครั้ง ร้อยละ 41.05 และได้รับการอบรม 6 ครั้งขึ้นไป ร้อยละ16.84

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ตาราง 3 เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

ตัวแปร เพศ	การใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน ในด้านความรู้ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร				
	N	$\overline{X}$	S.D.	t	นัยสำคัญที่ .01 (p)
ชาย	21	3.540	0.443	0.118	0.906
หญิง	74	3.530	0.463		

จากตาราง 3 พบว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเพศชายกับเพศหญิงมีความสามารถในการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีเพศต่างกันมีความสามารถในการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความแปรปรวนด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร กับประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	F-Prop
ระหว่างกลุ่ม (B)	3.526	2	1.763	10.078**	0.000
ภายในกลุ่ม (W)	16.096	93	0.175		
ทั้งหมด (T)	19.622	95			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตาราง 5 เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร กับประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

ตัวแปร ประสบการณ์ในการสอน	ประสบการณ์ในการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม			
	$\bar{X}$	1-3 ปี	4 – 9 ปี	10 ปีขึ้นไป
1 - 3 ปี	3.306	-	-.1925 (0.069)	-.5386** (0.000)
4 – 9 ปี	3.4992	-	-	-.5386** (0.002)
10 ปีขึ้นไป	3.7452	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แสดงว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหรือกลุ่มสร้างเสริม

ประสบการณ์ชีวิต ในช่วง 1 – 3 ปี ช่วง 4 – 9 ปี และช่วง 10 ปีขึ้นไป มีความสามารถในการใช้หลักสูตร ด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความสามารถในด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2

ตาราง 6 เปรียบเทียบความแปรปรวนด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร กับประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	F-Prop
ระหว่างกลุ่ม (B)	6.768	2	3.384	24.221**	0.000
ภายในกลุ่ม (W)	12.854	92	0.140		
ทั้งหมด (T)	19.622	94			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสบการณ์การอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตาราง 7 เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร กับประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ต่างกัน

ตัวแปรประสบการณ์ในการสอน	ประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม			
	$\bar{X}$	1 - 2ครั้ง	3 – 5 ครั้ง	6 ครั้งขึ้นไป
1 – 2 ครั้ง	3.3427	-	-.1411 (0.097)	-.7673** (0.000)
3 – 5 ครั้ง	3.4838	-	-	-.6262 ** (0.000)
6 ครั้งขึ้นไป	4.1100	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำนวน 1 – 2 ครั้ง จำนวน 3 – 5 ครั้ง และจำนวน 6 ครั้งขึ้นไป มีความสามารถในการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 3

ตาราง 8 เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

ตัวแปรเพศ	การใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน ในด้านความรู้ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
	N	$\bar{X}$	S.D.	t	นัยสำคัญที่ .01 (p)
ชาย	21	3.70	0.389	1.283**	0.203
หญิง	74	3.59	0.386		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเพศชายกับเพศหญิงมีความสามารถในการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีเพศต่างกันมีความสามารถในการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 4

ตาราง 9 เปรียบเทียบความแปรปรวนด้านความรู้ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับประสบการณ์ในการสอนของครูกลุ่มสาระกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	F-Prop
ระหว่างกลุ่ม (B)	0.85	2	0.425	2.927	0.059
ภายในกลุ่ม (W)	13.35	92	0.145		
ทั้งหมด (T)	14.20	94			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเพศที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกันมีความสามารถในการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีความสามารถในการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 5

ตาราง 10 เปรียบเทียบความแปรปรวนด้านความรู้ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับประสบการณ์ในการอบรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	F-Prop
ระหว่างกลุ่ม (B)	3.138	2	1.569	13.045**	0.000
ภายในกลุ่ม (W)	11.065	92	0.120		
ทั้งหมด (T)	14.203	94			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสบการณ์การอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ที่แตกต่างกัน มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ต่างกัน

ตัวแปรประสบการณ์ในการสอน	ประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม			
	$\bar{X}$	1 - 2ครั้ง	3 – 5 ครั้ง	6 ครั้งขึ้นไป
1 – 2 ครั้ง	3.5030	-	-.0425 (0.588)	-.5055** (0.000)
3 – 5 ครั้ง	3.5495	-	-	-.4630** (0.000)
6 ครั้งขึ้นไป	4.0125	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำนวน 1 – 2 ครั้ง จำนวน 3 – 5 ครั้ง และจำนวน 6 ครั้งขึ้นไป มีความสามารถในการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ที่แตกต่างกัน มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 6

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งมีดังนี้

ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 3 ท่าน แสดงข้อคิดเห็น ดังนี้

1. พอใจในหลักสูตรและสามารถนำความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรไปใช้ได้จริง
2. เนื้อหาบางส่วนยากต่อการนำไปปฏิบัติ
3. ยังไม่ค่อยเข้าใจในตัวหลักสูตรมากนัก ยังขาดการอบรมเกี่ยวกับสาระนี้

ข้อเสนอแนะ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2 ท่านมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรเน้นให้ผู้เรียนได้รับรู้ถึงความสำคัญในการศึกษาวิชาในแขนงนี้
2. ควรมีการจัดอบรมให้มากขึ้น

ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5 ท่าน มีความคิดเห็น ดังนี้

1. ครูท่านหนึ่งเห็นว่าผู้เรียนมีความสนใจการเรียนมากขึ้นถ้ามีการใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน
2. ครูท่านหนึ่งเห็นว่าสื่อและอุปกรณ์ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น
3. ครูท่านหนึ่งเห็นว่าผู้เรียนชอบให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนมากกว่านั่งเรียนเฉพาะเนื้อหา
4. ครู 3 ท่านเห็นว่า ตามที่หลักสูตรได้เสนอแนะไว้ก็ได้นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้พอสมควร
5. ครู 3 ท่านเห็นว่า สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลาย และบูรณาการเข้ากับวิชาอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ครูหนึ่งท่านมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ควรมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้น

อื่น ๆ โปรดระบุ (ไม่มีผู้เสนอแนะไว้)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร และด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต) ที่มีระยะเวลาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

3. ครูที่ได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีจำนวนครั้งต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

4. ครูที่มีเพศต่างกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

5. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต) ที่มีระยะเวลาต่างกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

6. ครูที่ได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีจำนวนครั้งต่างกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2545 จำนวน 38 โรงเรียน จำนวนครูที่สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 113 คน ได้ข้อมูลการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 95 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูที่สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2545 โดยผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน นำมาสร้างเป็นคำถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูที่สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มี 2 ด้าน คือ

3) ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร

4) ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นแบบสอบถามมาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด สำหรับให้ผู้ตอบได้เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยไปถึงผู้บริหารของโรงเรียนประถม

ศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 38 โรงเรียน

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบให้ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งหมด 38 โรงเรียนเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ซึ่งได้ดำเนินการสอบถามครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาฯ ทั้งหมด 95 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งใช้เวลาในการทำการสอบถามทั้งสิ้น 2 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 17 มีนาคม ถึงวันที่ 28 มีนาคม 2546

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ทำการสำรวจแล้วมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดทำการคำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for Social Sciences Version) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนดังนี้

1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามการใช้หลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยวิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. ทดสอบสมมุติฐานด้วยวิธีทางสถิติ

3. นำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด มาจัดหมวดหมู่ และ นำเสนอในรูปความเรียง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตัวแปรเพศ โดยครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 77.89 เป็นเพศชาย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 22.11 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอนช่วง 1 –5 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 27.37 ช่วง 6 –10 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 47.37 และช่วง 10 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 25.26 และจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้รับการอบรมจำนวน 1 – 2 ครั้งมี 39 คน คิดเป็นร้อยละ 41.05 เข้าอบรมจำนวน

3 – 5 ครั้ง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 42.11 และเข้าอบรม 6 ครั้งขึ้นไป มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16.84

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอนและประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่า

1. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเพศชายกับเพศหญิง มีความสามารถในการใช้หลักสูตรด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร และด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน มีความสามารถในการใช้หลักสูตรด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แต่ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความสามารถในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีประสบการณ์การอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ต่างกัน มีความสามารถในการใช้หลักสูตรด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตรและความสามารถในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตอนที่ 3 การอภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร

ด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตรพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวมมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรอยู่ในระดับดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นอย่างดี อันอาจ

เป็นผลมาจากการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ทางกระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีการอบรมเป็นจำนวนมาก และสถานศึกษาในแต่ละแห่งโดยเฉพาะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีการจัดการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 อย่างต่อเนื่องและบ่อยครั้ง เพราะจากผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ทุกคน และส่วนใหญ่ได้รับการอบรมมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป จึงแสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้รับความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรมากจากการได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วอเรน (Warren. 1974 : 3561 – A) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการส่งเสริมครูประจำการ พบว่า การจัดอบรมครูประจำการให้มีความรู้เพิ่มเติมตามความต้องการและความสนใจของครูเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

2. . ผลการศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวมมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ อลงกรณ์ จันทรารมย์ (2526 : 42) ที่ศึกษาเรื่องการสอนที่มีประสิทธิภาพ กล่าวว่า การจัดการสอนในปัจจุบันครูจำเป็นต้องพัฒนาการสอนของตนอยู่เสมอเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้มากที่สุด นั้นคือต้องรู้จักเลือกและปรับปรุงเทคนิควิธีสอนจัดสถานการณ์การเรียนการสอนให้น่าสนใจ และสอดคล้องกับงานวิจับของอุไรพร พานิชกุล (2539 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนในด้านเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของครูผู้สอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร ดังนี้

3.1 จากการศึกษาครูเพศชายโดยรวมมีความรู้และความสามารถไม่แตกต่างจากครูเพศหญิง อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลาย ๆ อย่างส่งผลให้ครูทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความรู้ความสามารถในการใช้หลักสูตรสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างกัน เช่น การได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 และการได้รับความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนที่ เท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ อุไรพร พานิชกุล (2539 : 122) กล่าวว่าครูเพศชายและครูเพศมีระดับพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะในปัจจุบันได้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ ครูทุกคน ทุกเพศ และทุกวัยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ พุทธศักราช 2542เป็นจำนวนหลายครั้ง ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ เกิดเจตคติที่ดี ส่งผลให้ครูเกิดพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นอย่างทัดเทียมกัน

3.2 จากผลการเปรียบเทียบความสามารถของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ต่างกัน มีความสามารถในการใช้หลักสูตรด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่าได้เคยผ่านการศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มาบ้างแล้ว จึงมีพื้นฐานในการทำความเข้าใจและศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ได้มากกว่า รวมทั้งการมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชำนาญต่างจากครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย ต้องมีการศึกษาที่มากกว่าและขาดความชำนาญในเรื่องต่าง ๆ เช่นความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เป็นต้น จึงทำให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนที่มากกว่ามีความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มากกว่าด้วยเช่นกัน

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพจน์ พฤกษะวัน (สุพจน์ พฤกษะวัน 2516 : 104 - 107)ซึ่งพบว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนนาน มีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดีกว่าครูที่สอนมาน้อยปี ครูที่มีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรของหลักสูตรสูงมีคะแนนกระบวนการสอนและการประเมินผลสูงกว่ากลุ่มครูที่มีความเข้าใจจุดมุ่งหมายต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาของ ซิม (Shim. 1964 : 5225 – 2556) พบว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 10 ปี ผลจากการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอนของครู เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแตกต่างกัน เมื่อครูนำหลักสูตรไปใช้จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแตกต่างกันด้วย

3.3 จากผลการเปรียบเทียบความสามารถของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ที่ต่างกัน มีความสามารถในการใช้หลักสูตรด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรแตกต่างกัน แต่ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูมีความสามารถไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการได้รับการอบรมที่มากกว่าทำให้มีความรู้และเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มากขึ้น ครูผู้เข้าอบรมได้มีการศึกษาหลักสูตรด้วยตนเองโดยตรง โดยมิได้รับการถ่ายทอดมาจากครูผู้อื่นอีก แต่ครูที่เข้ารับการอบรม

น้อยครั้งอาจต้องศึกษาหลักสูตรจากตำรา เอกสารหรือจากครูที่เป็นตัวแทนเข้ารับการอบรมอีกทีหนึ่ง จึงทำให้ครูผู้เข้ารับการอบรมน้อยครั้งกว่ามีความสามารถในความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้ไม่ดีกว่าครูที่ได้รับการอบรมจำนวนครั้งมากกว่า จึงเป็นสาเหตุให้ครูที่เข้ารับการอบรมต่างกันมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธศักดิ์ ฮมแสน(2535 : 81-82) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การเผยแพร่วัฒนธรรมทางการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 เรื่องทักษะกระบวนการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่ยากที่จะเข้าใจและมีความกังวลว่าจะไม่สามารถจัดกิจกรรมให้ส่งเสริมเด็กนักเรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ได้ ครูผู้สอนต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมให้ครูผู้สอนมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องทักษะกระบวนการเรียนการสอนมากขึ้น ก็จะเป็นการช่วยเหลือครูให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้นนั้นเอง

แต่ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ไม่แตกต่างกัน น่าจะมีสาเหตุมาจากการที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในปี พุทธศักราช 2544 เป็นปีแรก ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องยึดหลักการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 นี้ ครูที่ได้รับการอบรมหลักสูตรที่มีจำนวนต่างกันทุกช่วง จึงต้องนำความรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนดเหล่านี้ มาจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความคาดหวังของหลักสูตรที่ตั้งไว้ด้วยกันทั้งนั้น จึงทำให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ที่แตกต่างกันมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างกัน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลลดา แสงวัฒน์ (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในกลุ่มทักษะของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดโรงเรียนราษฎร์ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มทักษะไม่แตกต่างกันในทุกด้าน และจากการศึกษาของ ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ (2524 : 2 – 24) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี พบว่า ครูมีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มทักษะไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ด้าน และจากการศึกษาของ อุษา ขำประยูร (2524 : 126 – 127) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีประสบการณ์ใน

การสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มทักษะไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ดังนั้นประสบการณ์การอบรมหลักสูตรของครูมิได้เป็นองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยรวมมีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ก็แสดงให้เห็นว่าครูมีความเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดีโดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจเนื่องมาจากการอบรมที่มีประสิทธิภาพ การจัดตำราหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ที่ดีหรือการเผยแพร่จากสื่อประเภทต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 เหล่านี้ก็เป็นการช่วยส่งเสริมให้มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูตามหลักสูตรใหม่มีความสามารถอยู่ในระดับมากนั้นเอง

ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลที่สรุปรวบรวมได้จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำมาพิจารณาดำเนินการเพื่อช่วยปรับปรุงส่งเสริมดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ควรนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้วางแผนในการจัดอบรม บริหาร และบริการหลักสูตร ตลอดจนติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรต่อไป

2. ครูผู้สอนในฐานะผู้ใช้หลักสูตรภาคปฏิบัติในห้องเรียนโดยตรง ควรจะได้มีการร่วมมือกันวิเคราะห์ วิจารณ์การใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามที่ตนเองรู้และเข้าใจและมีความสามารถในแต่ละด้านมาเสนอแนะแลกเปลี่ยนความรู้เทคนิควิธีการจัดกิกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาตัวครูผู้สอน ทั้งในกลุ่มครูผู้สอนเองและองค์กรผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกันนั้นให้เกิดการพัฒนายิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาครูเพศชายมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มากกว่าครูเพศหญิงเพราะเหตุใด

2. ควรศึกษาถึงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *คู่มือการจัดการเรียนรู้ กรมวิชาการ.*กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.*กรุงเทพฯ: ไทยพานิช.

จิตรา ศาสนัส. (2542). *การศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูสอนศิลปศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.*ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.

ฉัตรมงคล โตจำศิลป์. (2542). *การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการสอนคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนทวารวดี สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.*ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .ถ่ายเอกสาร.

ธนิกา เจียระนัยปรีเปรม. (2542). *การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน.*ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.

ธีรยุทธิ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุทธยา.(2542). *รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตร* ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา* .กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พัฒนา จันทนา. (2544). *รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศาสตร์* : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มรกต อิศรานุวัฒน์. (2541). *การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ.*ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .ถ่ายเอกสาร.

รวงอรุณ ลิ้มเล็ก. (2541). *การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .ถ่ายเอกสาร.

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2536). *(เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วิชัย วงศ์ใหญ่. (2523). *พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่*.กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองพิมพ์.

ศวง เหมะเกตุ. (2529). ปัญหาและความคิดเห็นในการสอนกลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) ของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี.ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา

Cronbach,Lee J.(1970). *Essential of Psychological Testing*,3 rd, ed.New York : Haeper &Row.

Edwards Allen Louis" *Statistical Methods for the Behavioral Sciences*" New York,Rine Hart,1957.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

ก. แบบสอบถามการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูที่สอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. ถามเพื่อการวิจัยนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการนำเสนอผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. แบบสอบถามการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 2 ด้าน คือ

- ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร
- ความสามารถด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง เพราะผลของการวิจัยจะสรุปเป็นภาพรวม ไม่เฉพาะเจาะจงต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ดังนั้นจึงไม่มีผลกระทบต่อท่านและสถานศึกษาของท่านแต่ประการใด

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 ของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย √ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. **เพศ**
   - ☐ ชาย
   - ☐ หญิง

2. ประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
(วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต)
   - ☐ 1 - 3 ปี
   - ☐ 4 - 9 ปี
   - ☐ 10 ปีขึ้นไป

3 ประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
   - ☐ 1 - 2 ครั้ง
   - ☐ 3 - 5 ครั้ง
   - ☐ 6 ครั้งขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประกอบด้วย 2 ด้านคือ ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดอ่านรายการดังต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องว่างทางขวามือในแต่ละข้อที่ตรงกับระดับความรู้ความเข้าใจ

มากที่สุด	หมายถึงท่านมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด
มาก	หมายถึงท่านมีความรู้และความเข้าใจมาก
ปานกลาง	หมายถึงท่านมีความรู้และความเข้าใจปานกลาง
น้อย	หมายถึงท่านมีความรู้และความเข้าใจน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึงท่านมีความรู้และความเข้าใจน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	รายการ ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร	ความรู้และความเข้าใจที่มี					ช่องนี้ สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
(01)	ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา				√		☐

คำอธิบาย

จากตัวอย่างที่ (01) แสดงว่า ผู้ตอบเห็นว่าในเรื่องความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ผู้ตอบมีความรู้และความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย

รายการด้านความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ความรู้ความเข้าใจที่มีในระดับ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 1. มีความรู้ความเข้าใจความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าทำให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข						☐
2. มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ว่าประกอบด้วยหลายแขนงวิชามาหลอมรวมกันเป็นสหวิทยาการ						☐
3. มีความรู้และเข้าใจลักษณะเฉพาะของสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าทำให้เกิดความรู้ในสาขาสังคมศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาการ เจตคติและค่านิยม เกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์						☐
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 4. มีความรู้และเข้าใจว่าการเรียนรู้ของกลุ่มสังคมศึกษาฯ นั้นคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้นำ เป็นผู้มีส่วนร่วมและเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ						☐
5. มีความรู้และเข้าใจในการส่งเสริมผู้เรียนให้สามารถได้บูรณาการสรรพความรู้ กระบวนการและปัจจัยต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ตามเป้าหมายของท้องถิ่นและประเทศชาติ การสอนต้องใช้ข้อมูลความรู้ทั้งระดับท้องถิ่น ประเทศชาติ และระดับโลก เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน						☐
6. มีความรู้และเข้าใจในเรื่องที่ผู้เรียนสามารถอภิปรายประเด็นปัญหาร่วมสมัยร่วมกับเพื่อนและผู้ใหญ่ สามารถแสดงจุดยืนในค่านิยม จริยธรรมของตนอย่างเปิดเผยและจริงใจ ขณะเดียวกันก็รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนอย่างตั้งใจ						☐

รายการด้านความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ความรู้ความเข้าใจที่มีในระดับ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
7.มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเรียนการสอนเป็นการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูงในประเด็นหัวข้อที่ลึกซึ้งท้าทาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างมีความหมาย ได้รับการประเมินที่เน้นการนำความรู้มาประกอบใช้ทุกมาตรฐานการเรียนรู้						☐
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 8. มีความรู้และเข้าใจในการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องของตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง						☐
9. มีความรู้และเข้าใจในการให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกการตัดสินใจ						☐
10. มีความรู้และเข้าใจในการให้ผู้เรียน ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้นและหลักเศรษฐกิจพอเพียง						☐
11. มีความรู้และเข้าใจในการให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจความรู้ในขั้นต่อไป						☐

รายการด้านความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ความรู้ความเข้าใจที่มีในระดับ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 12 . มีความรู้ความเข้าใจในในสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้ง 5 สาระ						☐
13. มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ เป็นช่วงชั้น						☐
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 14. มีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระ						☐
15. มีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น						☐
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดแนวทางการเรียนรู้ของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 16. . มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย โดยเน้นแนวคิดที่สำคัญๆ ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ทั้งในและนอกโรงเรียนได้						☐
17. มีความรู้ความเข้าใจในจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการความรู้ ทักษะ ค่านิยม จริยธรรม ลงสู่การปฏิบัติจริง						☐
18. . มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ยอมรับและเข้าใจในความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตน และรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม						☐
19. . มีความรู้ความเข้าใจในจัดการเรียนการสอนที่ท้าทาย คาดหวังให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ทั้งในส่วนตัวและการเป็นสมาชิกกลุ่ม ใส่ใจและเคารพในสิทธิของผู้อื่น						☐

รายการด้านความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ความรู้ความเข้าใจที่มีในระดับ					ช่องนี้สำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
20. มีความรู้และเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดตัดสินใจสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดการตนเองได้ นำความรู้ความสามารถไปใช้ในชีวิตประจำวัน						☐
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 21. มีความรู้และเข้าใจในการเลือกสื่อการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายเนื้อหาผู้เรียนและเหมาะสมกับสถานการณ์และสะดวกในการใช้						☐
22. มีความรู้และเข้าใจในการใช้สื่อ มีการเตรียมตัวและใช้สื่อได้ถูกต้องตามแผนการสอนที่วางไว้มีการประเมินการใช้สื่อเพื่อปรับปรุงต่อไป						☐
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 23. มีความรู้และเข้าใจวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง						☐
24. มีความรู้และเข้าใจวิธีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นของผู้เรียนเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้						☐
25. มีความรู้และเข้าใจการใช้วิธีการที่หลากหลายวัดและประเมินผลให้สอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้						☐

ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดอ่านรายการดังต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องว่างทางขวามือในแต่ละข้อที่ตรงกับระดับความสามารถที่ท่านมี

มากที่สุด หมายถึง มีระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด
มาก หมายถึง มีระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนมาก
ปานกลาง หมายถึง มีระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนปานกลาง
น้อย หมายถึง มีระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนน้อย
น้อยที่สุด หมายถึง มีระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

รายการ ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	**ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน**					**ช่องนี้สำหรับผู้วิจัย**
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**	
02.ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน		√				☐

คำอธิบาย

จากตัวอย่างที่ (02.) แสดงว่า ผู้ตอบเห็นว่าในการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของตนนั้นมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

รายการด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					ช่องนี้สำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน 26. ใช้วิธีการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ						☐
27. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาแนวคิด ความคิดรวบยอด เชื่อมโยงกับสิ่งที่ผู้เรียนเคยรู้มาแล้ว และมีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนบ่อย ๆ						☐
28. ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหารูปแบบการเรียน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและแลกเปลี่ยนถึงแนวความคิดและกระบวนการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน						☐
29. ให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการจัดระบบระเบียบความคิดของตนเองด้วยการใช้กราฟฟิก เช่น แผนภูมิ แผนภาพ เป็นต้น						☐
30. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือการเรียนรู้						☐
31. ใช้คำถามและวิธีการต่างๆ ในการสืบเสาะ ค้นหาความรู้ แก้ปัญหาและสังเคราะห์ความคิดต่างๆ						☐
32. ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน						☐
33. ปรับ ดัดแปลงสื่อการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะอย่างของผู้เรียน						☐
34. ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ได้ทำงานกับสิ่งที่เขาเรียนในสถานการณ์ชีวิตจริง						☐
35. ประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่ให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงให้เห็นจริงว่าเขาได้เรียนรู้และสามารถทำได้						☐
การจัดแหล่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียน 36. จัดแหล่งการเรียนรู้ได้หลากหลาย						☐
37. จัดสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ บุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้เรียน						☐
38. จัดแหล่งการเรียนรู้ในห้องเรียน						☐

รายการด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					ช่องนี้สำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
39. จัดแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น บ้าน ชุมชน						☐
การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
40. ผู้สอนมีการเตรียมตัวของผู้สอนก่อนการนำสื่อไปใช้						☐
41. ผู้สอนมีการเตรียมจัดสภาพแวดล้อมเช่น ตำแหน่งที่ตั้งสื่อ แสง						☐
42. ผู้สอนเตรียมพร้อมผู้เรียน บอกจุดประสงค์ของการใช้สื่อชนิดนั้น และกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องทำ						☐
43. ผู้สอนมีการใช้สื่อตามขั้นตอนการสอนที่วางแผนไว้						☐
44. ผู้สอนมีการประเมินการใช้สื่อว่ามีอุปสรรคปัญหาที่จะต้องนำสื่อไปปรับปรุงเพื่อใช้ครั้งต่อไป						☐
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม						
45. ใช้แบบทดสอบอย่างหลากหลายในการประเมินผลการเรียน เช่น แบบเลือกตอบ แบบเขียนตอบแบบจับคู่ เป็นต้น						☐
46. ใช้การสังเกต ในระหว่างการเรียนการสอนและทำกิจกรรม						☐
47. ใช้การสัมภาษณ์นักเรียนโดยการสนทนาซักถามเพื่อประเมินผลการเรียน						☐
48. ใช้การประเมินภาคปฏิบัติในการกระทำงานและผลงาน						☐
49. มี scoring rubric วิเคราะห์องค์ประกอบและประเด็นที่จะประเมิน เพื่ออธิบายลักษณะของคุณภาพงานเป็นเชิงคุณภาพหรือปริมาณงาน						☐
50. ใช้การประเมินแฟ้มสะสมงาน						☐

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำแนกเป็นด้าน ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร

ความคิดเห็น

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

2. ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ความคิดเห็น

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

อื่น ๆ โปรดระบุ

.....

.....

.....

&ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาตอบแบบสอบถาม&

ข. แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหรือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ปรากฏดังตาราง 12 - 17

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร ซึ่งจำแนกตามตัวแปรเพศ

ที่	ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร ของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	$\overline{X}$	S.D
1	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญธรรมชาติและลักษณะเฉพาะ		
	ชาย	3.490	0.647
	หญิง	3.600	0.629
2	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน		
	ชาย	3.470	0.703
	หญิง	3.470	0.667
3	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน		
	ชาย	3.430	0.670
	หญิง	3.520	0.696
4	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้		
	ชาย	3.170	0.944
	หญิง	3.540	0.799
5	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้		
	ชาย	3.620	0.947
	หญิง	3.540	0.971
6	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดแนวทางการเรียนรู้		
	ชาย	3.690	0.701
	หญิง	3.550	0.665
7	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้		
	ชาย	3.650	0.754
	หญิง	3.430	0.686
8	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้		
	ชาย	3.560	0.657
	หญิง	3.580	0.740
	ค่าเฉลี่ยรวม	**3.510**	**0.739**

จากตาราง 12 ได้ระดับความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแบ่งตามตัวแปรตาม ดังนี้

$\overline{X}$ (เพศชาย) = 3.54 ค่า S.D. (เพศชาย) = 0.443

$\overline{X}$ (เพศหญิง) = 3.53 ค่า S.D. (เพศหญิง) = 0.463

จึงนำไปทดสอบสมมุติฐานด้วยวิธีทางสถิติในตาราง 3

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในความรู้ความเข้าใจหลักสูตร กับประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ที่	ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร ของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	$\overline{X}$	S.D
1	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญธรรมชาติและ ลักษณะเฉพาะ		
	1 – 3 ปี	3.240	0.427
	4 – 9 ปี	3.520	0.547
	10 ปีขึ้นไป	4.070	0.674
2	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน		
	1 – 3 ปี	3.190	0.540
	4 – 9 ปี	3.460	0.650
	10 ปีขึ้นไป	3.800	0.691
3	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน		
	1 – 3 ปี	3.300	0.534
	4 – 9 ปี	3.380	0.654
	10 ปีขึ้นไป	3.980	0.691
4	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้		
	1 – 3 ปี	3.040	0.743
	4 – 9 ปี	3.260	0.731
	10 ปีขึ้นไป	3.420	0.981
5	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้		
	1 – 3 ปี	3.370	0.823
	4 – 9 ปี	3.490	0.829
	10 ปีขึ้นไป	3.900	1.106
6	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดแนวทางการเรียนรู้		
	1 – 3 ปี	3.370	0.672
	4 – 9 ปี	3.580	0.625

ที่	ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร ของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	$\overline{X}$	S.D.
	10 ปีขึ้นไป	3.710	0.705
7	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้		
	1 – 3 ปี	3.230	0.620
	4 – 9 ปี	3.440	0.711
	10 ปีขึ้นไป	3.810	0.708
8	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้		
	1 – 3 ปี	3.270	0.543
	4 – 9 ปี	3.600	0.660
	10 ปีขึ้นไป	3.860	0.871
	ค่าเฉลี่ยรวม	**3.510**	**0.697**

จากตาราง 13 ได้ระดับความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแบ่งตามตัวแปรตาม ดังนี้

$\overline{X}$ (1 – 3 ปี) = 3.306

$\overline{X}$ (4 – 9 ปี) = 3.499

$\overline{X}$ (10 ปีขึ้นไป) = 3.745

จึงนำไปทดสอบสมมุติฐานด้วยวิธีทางสถิติในตาราง 5

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในความรู้ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร ซึ่งจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ต่างกัน

ที่	ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร ของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	$\bar{X}$	S.D
1	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญธรรมชาติและลักษณะเฉพาะ		
	1 – 2 ครั้ง	3.370	0.487
	3 - 5 ครั้ง	3.520	0.593
	6 ครั้งขึ้นไป	4.270	0.537
2	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน		
	1 – 2 ครั้ง	3.280	0.615
	3 - 5 ครั้ง	3.430	0.620
	6 ครั้งขึ้นไป	4.030	0.581
3	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน		
	1 – 2 ครั้ง	3.340	0.588
	3 - 5 ครั้ง	3.480	0.620
	6 ครั้งขึ้นไป	4.100	0.581
4	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้		
	1 – 2 ครั้ง	3.100	0.852
	3 - 5 ครั้ง	3.270	0.758
	6 ครั้งขึ้นไป	3.910	0.700
5	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้		
	1 – 2 ครั้ง	3.420	0.895
	3 - 5 ครั้ง	3.430	0.844
	6 ครั้งขึ้นไป	4.220	0.921
6	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดแนวทางการเรียนรู้		
	1 – 2 ครั้ง	3.390	0.625
	3 – 5 ครั้ง	3.580	0.636

ที่	ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจหลักสูตร ของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	X	S.D.
	6 ครั้งขึ้นไป	4.080	0.633
7	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้		
	1 – 2 ครั้ง	3.240	0.673
	3 - 5 ครั้ง	3.480	0.646
	6 ครั้งขึ้นไป	4.100	0.637
8	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้		
	1 – 2 ครั้ง	3.290	0.625
	3 - 5 ครั้ง	3.590	0.650
	6 ครั้งขึ้นไป	4.230	0.722
	ค่าเฉลี่ยรวม	**3.630**	**0.674**

จากตาราง 14 ได้ระดับความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแบ่งตามตัวแปรตาม ดังนี้

$\overline{X}$ (1 – 2 ครั้ง) = 3.342

$\overline{X}$ (3 – 5 ครั้ง) = 3.483

$\overline{X}$ (6 ครั้งขึ้นไป) = 4.110

จึงนำไปทดสอบสมมุติฐานด้วยวิธีทางสถิติในตาราง 7

ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในความรู้ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจำแนกตามตัวแปรเพศชายกับเพศหญิง

ที่	ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	$\bar{X}$	S.D
1	การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน		
	ชาย	3.910	0.722
	หญิง	3.660	0.720
2	การจัดแหล่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียน		
	ชาย	3.390	0.770
	หญิง	3.390	0.800
3	การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
	ชาย	3.610	0.820
	หญิง	3.520	0.810
4	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
	ชาย	3.110	0.790
	หญิง	3.700	0.770
	ค่าเฉลี่ยรวม	**3.540**	**0.775**

จากตาราง 15 ได้ระดับความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแบ่งตามตัวแปรตาม ดังนี้

$\bar{X}$ (เพศชาย) = 3.700 ค่า S.D. (เพศชาย) = 0.389

$\bar{X}$ (เพศหญิง) = 3.590 ค่า S.D. (เพศหญิง) = 0.386

จึงนำไปทดสอบสมมุติฐานด้วยวิธีทางสถิติในตาราง 8

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในความรู้ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ที่	ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	$\bar{X}$	S.D
1	การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน		
	1 – 3 ปี	3.570	0.685
	4 – 9 ปี	3.700	0.674
	10 ปีขึ้นไป	3.850	0.827
2	การจัดแหล่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียน		
	1 – 3 ปี	3.310	0.786
	4 – 9 ปี	3.240	0.800
	10 ปีขึ้นไป	3.760	0.621
3	การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
	1 – 3 ปี	3.380	0.782
	4 – 9 ปี	3.600	0.772
	10 ปีขึ้นไป	3.580	0.918
4	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
	1 – 3 ปี	3.670	0.720
	4 – 9 ปี	3.570	0.799
	10 ปีขึ้นไป	3.940	0.737
	ค่าเฉลี่ยรวม	**3.600**	**0.760**

จากตาราง 16 ได้ระดับความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแบ่งตามตัวแปรตาม ดังนี้

$\bar{X}$ (1 – 3 ปี) = 3.482

$\bar{X}$ (4 – 9 ปี) = 3.527

$\bar{X}$ (10 ปีขึ้นไป) = 3.782

จึงนำไปทดสอบสมมุติฐานด้วยวิธีทางสถิติในตาราง 9

ตาราง 17 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในความรู้ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการอบรมหลักสูตรของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ที่	ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	$\overline{X}$	S.D
1	การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน		
	1 – 2 ครั้ง	3.570	0.670
	3 - 5 ครั้ง	3.640	0.674
	6 ครั้งขึ้นไป	4.210	0.751
2	การจัดแหล่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียน		
	1 – 2 ครั้ง	3.360	0.815
	3 - 5 ครั้ง	3.280	0.771
	6 ครั้งขึ้นไป	3.720	0.694
3	การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
	1 – 2 ครั้ง	3.360	0.817
	3 - 5 ครั้ง	3.530	0.708
	6 ครั้งขึ้นไป	4.240	0.905
4	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
	1 – 2 ครั้ง	3.660	0.743
	3 - 5 ครั้ง	3.640	0.801
	6 ครั้งขึ้นไป	4.240	0.751
	ค่าเฉลี่ยรวม	**3.700**	**0.758**

จากตาราง 17 ได้ระดับความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแบ่งตามตัวแปรตาม ดังนี้

$\overline{X}$ (1 – 2 ครั้ง) = 3.503

$\overline{X}$ (3 – 5 ครั้ง) = 3.549

$\overline{X}$ (6 ครั้งขึ้นไป) = 4.012

จึงนำไปทดสอบสมมุติฐานด้วยวิธีทางสถิติในตาราง 11

ค. ตารางแสดงคุณภาพของเครื่องมืองานวิจัย

ตารางแสดงผลคุณภาพของเครื่องมืองานวิจัย

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก Correlation	Alpha it Item Deleted	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก Correlation	Alpha it Item Deleted
1	0.629	0.945	26	0.666	0.945
2	0.608	0.945	27	0.564	0.945
3	0.637	0.945	28	0.459	0.946
4	0.535	0.945	29	0.449	0.946
5	0.596	0.945	30	0.354	0.946
6	0.676	0.945	31	0.550	0.945
7	0.601	0.945	32	0.640	0.945
8	0.568	0.945	33	0.360	0.946
9	0.480	0.945	34	0.685	0.944
10	0.589	0.945	35	0.467	0.946
11	0.471	0.945	36	0.512	0.946
12	0.589	0.945	37	0.139	0.947
13	0.516	0.946	38	0.413	0.946
14	0.707	0.944	39	0.213	0.948
15	0.719	0.944	40	0.427	0.946
16	0.576	0.945	41	0.172	0.948
17	0.646	0.945	42	0.382	0.946
18	0.639	0.945	43	0.436	0.946
19	0.524	0.946	44	0.257	0.947
20	0.471	0.946	45	0.415	0.946
21	0.595	0.945	46	0.485	0.946
22	0.426	0.946	47	0.288	0.947
23	0.670	0.945	48	0.454	0.946
24	0.566	0.945	49	0.471	0.946
25	0.679	0.945	50	0.478	0.946

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ α = .947

ง. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจงานวิจัย

จ. ประวัติย่อผู้วิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์นพคุณ คุณาชีวะ
   ตำแหน่งการงาน รองอธิการฝ่ายสวัสดิการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
   อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
   (ฝ่ายประถม)

2. อาจารย์สุพรรณี มีเทศก์
   ตำแหน่งการงาน ศึกษานิเทศก์ระดับ 9
   สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
   กระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวเมธาวดี จันทรโชติ

ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก
เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

ประวัติการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสกลนคร
มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล
ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร